

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

HANDELINGEN

26-27-28-29-30

VERGADERINGENVANFEBRUARI1994

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

BEGROTING

DECREET INFRASTRUCTUUR PERSOONSGEBONDEN AANGELEGENHEDEN

DECREET WETENSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING UNIVERSITEITEN

EVALUATIE ARGO

GEMENGD ONDERWIJS

INTERPELLATIES
LIEFKENSHOEKTUNNEL

MOTIE OVER EEN BELANGENCONFLICT

NON-DISCRIMINATIEPACT IN HET ONDERWIJS

SAMENWERKINGSAKKOORD OPRICHTING RAADGEVEND COMITE BIO-ETHIEK

SPELLING

STEMRECHT EUROPESE VERKIEZINGEN

VERZOENING TUSSEN ALLE BURGERS

VLAAMS NOODFONDS

Inhoud

Nr. 26 Dinsdag 8 februari 1994

Berichten van verhindering, blz. 1119

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1119

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1119

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1119
Intrekking, blz. 1120

Verslagen

Indiening, blz. 1120

Ministerieel besluit

Indiening en verwijzing, blz. 1120

Resolutie van de Raad van Europa

Indiening, blz. 1120

Aanbevelingen van de Raad van Europa

Indiening, blz. 1120

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1121

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1121

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 1121

Samenstelling van commissies

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 1121

Rechtzetting

blz. 1121

Interpellaties (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de besluitvorming betreffende de spellingswijziging, blz. 1121

Sprekers : de heren L. Hancké, J. Demeulenaere, M. Maertens, G. Annemans, H. Suykerbuyk, minister H. Weckx

Interpellatie van de heer F. Van den Eynde tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het non-discriminatiepact, blz. 1128

Sprekers : de heren F. Van den Eynde, A. Denys, P. Hostekint, J. Eeman, minister L. Van den Bossche
Met redenen omklede motie, blz. 1134

Interpellatie van de heer L. Martens tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de recente beslissing van de Vlaamse regering om alle ASO-scholen verplicht toegankelijk te maken voor jongens en meisjes, blz. 1134

Sprekers : de heren L. Martens, A.

Denys, F. Van den Eynde, G. Annemans, I. Verleyen, J. Tavernier, L. Appeltans, minister L. Van den Bossche

Met redenen omklede motie, blz. 1143

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1143

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 1145

Nr. 27 Woensdag 9 februari 1994 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1151

Samenstelling van commissies

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 1151

Ontwerp van decreet betreffende de wetenschappelijke dienstverlening door de universiteiten en betreffende de relaties van de universiteiten met andere rechtspersonen
- 447 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 1151
Spreker : de heer P. Hostekint, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1152
Sprekers : mevrouw A. Leysen en minister L. Van den Bossche

Ontwerp van decreet inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden
- 448 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 1156
Sprekers : de heer B. Vandendriesche verslaggever, de heren M. Maertens, J. Vandeurzen, mevrouw L. Maximus, minister W. Demeester-De Meyer

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1162

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1167

Nr. 28 Woensdag 9 februari 1994 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1169

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van mevrouw T. Merckx-Van Goye tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Finan-

ciën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de beslissing van de raad van bestuur van Kind en Gezin om ruim 800 consultatiebureaus te sluiten, blz. 1169

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over mogelijke politieke benoemingen in de Vlaamse Milieuholding, blz. 1171

Actuele vraag van de heer W. Verreycken tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de Waalse opmerkingen op de Vlaamse pers, blz. 1171

Actuele vraag van de heer L. Pierco tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over vrijstelling van Ecotaks op bepaalde bestrijdingsmiddelen voor niet-landbouwkundig gebruik, blz. 1172

Actuele vraag van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over het probleem van de huisvuilverwijdering in Vlaams-Brabant na de gasontsnapping op het stort in Pellenberg, blz. 1173

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de toenemende rol van Tractebel in het Vlaams Afvalbeleid, blz. 1173

Actuele vraag van de heer M. Van der Poorten tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het beroep van de federale regering tegen het decreet houdende het administratief toezicht op de gemeenten, blz. 1174

Actuele vraag van de heer F. Dewinter tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het uitblijven van Vlaams initiatief inzake veiligheidscontracten met middelgrote steden, blz. 1175

Actuele vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de financiering van het Vlaams Noodfonds, blz. 1176

Actuele vraag van de heer E. Van Varenbergh tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het administra-

tief toezicht in de faciliteitengemeenten in Vlaams-Brabant, blz. 1178

Actuele vraag van mevrouw S. Creyf tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de onaanvaardbare verkrotting van de huisvesting van diverse Brusselse gemeenschapscentra, blz. 1178

Actuele vraag van de heer G. Vermassen tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de problemen voor de sociale werkplaatsen en leerwerkplaatsen door het uitblijven van de ESF-subsidie, blz. 1179

Actuele interpellaties (Regl. art. 79)

Actuele interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister-president naar aanleiding van de oproep van de Koning tot verzoening tussen alle burgers, blz. 1179

Sprekers : de heren F. Dewinter, H. Schiltz, H. Suykerbuyk, A. Denys, F. Van den Eynde, J. Geysels, L. Hancké, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede moties, blz. 1185

Actuele interpellatie van mevrouw A. Leysen tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over een evaluatie van de uitvoering van het ARGO-decreet en het ARGO-akkoord, blz. 1185

Sprekers : mevrouw A. Leysen, de heren A. Denys, L. Appeltans, R. Swinnen, E. Van Rompuy, minister L. Van den Bossche

Ontwerp van decreet betreffende de wetenschappelijke dienstverlening door de universiteiten en betreffende de relaties van de universiteiten met andere rechts-personen

— 447 (1993-1994) — Nrs. 1 tot 3
Aangehouden stemming, blz. 1190
Hoofdelijke stemming, blz. 1190

Ontwerp van decreet inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden

— 448 (1993-1994) — Nrs. 1 tot 3
Hoofdelijke stemming, blz. 1191

Met redenen omklede motie van mevrouw M. Aelvoet tot besluit van de op 25 januari 1994 door mevrouw M. Aelvoet in commissie gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over een mogelijke wijziging van het gewestplan Leuven voor het terrein Termunckveld

— 458 (1993-1994) — Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 1192

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, de

heren L. Pierco, E. Van Rompuy en J. Eeman

Met redenen omklede motie van de heer H. Van Dienderen c.s. tot besluit van de op 26 januari 1994 door de heer H. Van Dienderen in commissie gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de Europese houding tegenover de Amerikaanse film

— 462 (1993-1994) — Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 1194

Met redenen omklede motie van de heren P. Van Grembergen en R. Van Hooland c.s. tot besluit van de op 25 januari 1994 door de heer R. Van Hooland in commissie gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het Structuurplan Vlaanderen

— 463 (1993-1994) — Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 1195

Met redenen omklede motie van de heer A. Denys tot besluit van de op 27 januari 1994 door de heren H. Schiltz en F. Dielens gehouden actuele interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de beslissing van de federale regering tot privatisering van de Nationale Investeringsmaatschappij en over de privatisering van de NIM en de gevolgen voor de energiesector

— 468 (1993-1994) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1196

Sprekers : de heren F. Wvmeersch en J. Caubergs

Met redenen omklede motie van de heer P. Van Grembergen tot besluit van de op 27 januari 1994 door de heren H. Schiltz en F. Dielens gehouden actuele interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de beslissing van de federale regering tot privatisering van de Nationale Investeringsmaatschappij en over de privatisering van de NIM en de gevolgen voor de energiesector

— 469 (1993-1994) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1198

Sprekers : de heren S. De Clerck, F. Dielens, J. Geysels, A. Denys en F. Dewinter

Met redenen omklede motie van de heer B. Vandendriessche c.s. tot besluit van de op 27 januari 1994 door de heren P. Van Grembergen en J. Van Houthem gehouden interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid,

Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de politieke besluiten en de concrete maatregelen naar aanleiding van het verslag Jadot van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering en over het uitblijven van het wegwerken van de niet-objectief verklaarbare transfers van Vlaanderen naar Wallonië in de sociale zekerheid

— 470 (1993-1994) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1201

Sprekers : de heren J. Van Houthem, A. Denys en minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie van de heer J. Van Houthem tot besluit van de op 27 januari 1994 door de heren P. Van Grembergen en J. Van Houthem gehouden interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de politieke besluiten en de concrete maatregelen naar aanleiding van het verslag Jadot van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering en over het uitblijven van het wegwerken van de niet-objectief verklaarbare transfers van Vlaanderen naar Wallonië in de sociale zekerheid

— 471 (1993-1994) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1203

Motie van aanbeveling van de heren M. Didden, J. Sleenckx, J. Ulburghs en H. Lauwers tot besluit van het op 26 januari 1994 gehouden debat over de Beleidsbrief Migrantenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap, een beleid van gelijke kansen

— 368 (1992-1993) — Nr. 3

Hoofdelijke stemming, blz. 1204

Sprekers : de heren F. Dewinter, H. Lauwers, J. Sleenckx, M. Didden, E. Beysen, F. Wymeersch en minister W. Demeester-De Meyer

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1207

Nr. 29   Woensdag 23 februari 1994

Berichten van verhindering, blz. 1209

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1209

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1209

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1209

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 1210

Motie betreffende een belangenconflict

Indiening, blz. 1210

Advies van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 1210

Verslagen

Indiening, blz. 1210

Besluit van de Vlaamse regering

Indiening, blz. 1210

Standpunt van de Sociaal-economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 1211

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1211

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1211

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 1211

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord houdende oprichting van een Raadgevend Comité voor Bio-ethiek gesloten te Brussel op 15 januari 1993 tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

— 398 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1211

Sprekers : mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren P. Van Grembergen, J. Van Houthem, L. Dierickx, minister W. Demeester-De Meyer

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1214

Interpellaties (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over mogelijke plannen van de Vlaamse regering tegen het overstromingsgevaar

Interpellatie van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de organisatie, het beheer en de financiering van het Vlaams Noodfonds, blz. 1215

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, R. Van Hooland, F. Vermeiren, E. Vankersbilck, F. Wymeersch, A. Denys, V. Vautmans, L. Hancké, S. Platteau, J. Ulburghs, E. Van Rompuy, minister T. Kelchtermans

Met redenen omklede moties, blz. 1232

Interpellatie van de heer E. Van Vaeren-

bergh tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het stemrecht van onderdanen van de Europese Unie bij de verkiezingen voor het Europees Parlement, blz. 1232

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1232

Bijlagen

Vragen om uitleg, blz. 1233

Nr. 30 Donderdag 24 februari 1994

Berichten van verhindering, blz. 1237

Samenstelling van een commissie

Wijzigingen onder de plaatsvervangende leden, blz. 1237

Motie van orde

Voorstel tot aanvulling van de agenda, blz. 1238

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer J. Vandeurzen tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de opzeg van de pas afgesloten CAO door de werkgevers in de gehandicaptenzorg, blz. 1238

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de uitspraken van de Gouverneur van de Nationale Bank, naar aanleiding van het recent Jaarverslag, blz. 1239

Actuele vraag van de heer M. Maertens tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de rioleringswerken te Koksijde als bedreiging voor de natuur, blz. 1240

Actuele vraag van de heer E. Schuermans tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de gevolgen voor de Vlaamse lokale radio's van de toelating aan een aantal Franstalige lokale radio's om vanaf 28 februari uit te zenden met een vermogen van 5.000 Watt, blz. 1241

Actuele vraag van de heer L. Pierco tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de beslissing van Bloso om de V.Z.W. Seniorensport als landelijk georganiseerd sportvereniging te erkennen, blz. 1243

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de tegenstrijdigheden tussen de federale sociale en fiscale programmawet en het eigen beleid in de Vlaamse regering met betrekking tot onder meer de arbeidsbemiddeling, blz. 1244

Actuele vraag van de heer F. Vermeiren tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en staatsvorming, over de wenselijkheid van een Vlaams initiatief, na overleg tussen de gewesten, naar aanleiding van mogelijke bevoegdheidsoverschrijding ten gevolge van een Brusselse Gewestelijke Ordonnantie inzake vaste parameters voor vergunde taxibedrijven, blz. 1244

Actuele vraag van de heer K. Pinxten tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de ongunstige reputatie van Begemann die de financiering van een belangrijk VCST-investeringsproject van 3 miljard frank in het gedrang brengt, blz. 1245

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de mogelijkheid dat de dotaties aan gemeenschappen en gewesten gekoppeld worden aan de gezondheidsindex in plaats van aan de consumptieindex, blz. 1247

Actuele vraag van de heer H. Schiltz tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de weerslag voor Vlaanderen van de recente beslissing van de federale regering inzake de privatisering van de NIM, meer bepaald wat betreft de Distrigasportefeuille, blz. 1248

Actuele vraag van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de reden waarom de missie van de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika, die gepland was van 12 tot 20 maart aanstaande, niet doorgaat, blz. 1249

Actuele vraag van de heer G. Annemans tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de weigering van de Waalse regering om een bestelling van 278 autobussen bij het Waals-Franse EMI-Renault ongedaan te maken, blz. 1250

Actuele vraag van de heer L. Hancké tot

de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de mislukking van het als uitiem aangekondigd Vlaams-Nederlands overleg over de Scheldeverdieping van maandag 21 februari j.l. in het Antwerpse Havenhuis, blz. 1251

Actuele interpellatie (Regl. art. 79)

Actuele interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het dreigende faillissement van de NV Liefkenshoek-tunnel, blz. 1252

Sprekers : de heren E. Beysen, J. De Mol, mevrouw M. Dillen, de heren H. Van Dienderen, V. Vautmans, minister T. Kelchtermans

Ontwerp van decreet houdende aanvullende bepalingen met betrekking tot de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993 en 1994

— 492 (1993-1994) - Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 1257

Spreker : de heer J. Taylor, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1257

Motie voorgesteld door de heer P. Van Grembergen c.s. betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het voorstel van decreet "relatif à l'enseignement des langues autres que le français dan l'enseignement fondamental" ingediend bij de Conseil de la Communauté française

— 490 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 4

Bespreking, blz. 1258

Sprekers : de heer H. Suykerbuyk, verslaggever, de heren L. Dierickx, L. Van Nieuwenhuysen, E. Van Rompuy, A. Denys, P. Van Grembergen

Mededeling van de voorzitter

blz. 1260

Vervolg ten laste van een lid van de Raad

— 497 (1993-1994) - Nr. 1

Bespreking en stemming, blz. 1260

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord houdende oprichting van een Raadgevend Comité voor Bio-ethiek gesloten te Brussel op 15 januari 1993 tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

— 398 (1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1261

Sprekers : de heren M. Maertens en J. Van Hauthem

Ontwerp van decreet houdende aanvul-

lende bepalingen met betrekking tot de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993 en 1994

— 492 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1263

Spreker : mevrouw A. De Maght-Aelbrecht

Motie voorgesteld door de heer P. Van Grembergen c.s. betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het voorstel van decreet "relatif à l'enseignement des langues autres que le français dan l'enseignement fondamental" ingediend bij de Conseil de la Communauté française

— 490 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 4

Hoofdelijke stemming, blz. 1264

Met redenen omklede motie van de heren F. Van den Eynde en G. Annemans tot besluit van de op 8 februari 1994 door de heer L. Martens gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de recente beslissing van de Vlaamse regering om alle ASO-scholen verplicht toegankelijk te maken voor jongens en meisjes

— 482 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1265

Sprekers : de heren R. Deswaene, L. Martens, F. Van den Eynde, J. Tavernier, minister L. Van den Bossche

Met redenen omklede motie van de heren F. Van den Eynde en G. Annemans tot besluit van de op 8 februari 1994 door de heer F. Van den Eynde gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het non-discriminatiepact

— 483 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1268

Met redenen omklede motie van de heren F. Van den Eynde en R. Bosman tot besluit van de op 8 februari 1994 door de heer F. Van den Eynde in commissie gehouden interpellatie tot de mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het kraken van het beschermd monument Hotel Van Goethem te Gent

— 484 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1269

Sprekers : de heer F. Van den Eynde, mevrouw V. Dua, de heren E. Van Rompuy, A. Denys

Met redenen omklede motie van de heer P. Van Grembergen c.s. tot besluit van de op 9 februari 1994 door de heer F. Dewinter gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister-president naar aanleiding van

de oproep van de Koning tot verzoening tussen alle burgers

— 488 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1272

Met redenen omklede motie van de heer F. Dewinter c.s. tot besluit van de op 9 februari 1994 door de heer F. Dewinter gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister-president naar aanleiding van de oproep van de Koning tot verzoening tussen alle burgers

— 489 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1273

Interpellatie (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het stemrecht van onderdanen van de Europese Unie bij de verkiezingen voor het Europees Parlement, blz. 1274

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, J. Ulburghs, F. Wymeersch, H. Suykerbuyk, J. Van Hauthem, F. Dielens, G. Annemans, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede moties, blz. 1281

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1282

VOORZITTER : de heer E. Balde- wijns

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14.00 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDE- RING

E. Beysen, R. Deswaene, J. Timmermans, H. Van Dienderen : gezondheidsredenen ;

W. Claes, E. Derycke, D. Ramoudt, E. Vankeirsbilck : buitenslands ;

G. Anthuenis, V. Anciaux, P. Berben, J. Gabriels, H. Van Wambeke : ambtsverplichtingen ;

L. Goutry : familieverplichtingen.

ONTWERPEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

— Ontwerp van decreet betreffende de naamloze vennootschap

Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer Vlaanderen

— 473 (1993-1994) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor Openbare Werken en Vervoer.

— Ontwerp van decreet tot aanpassing van decreten, wetten, koninklijke besluiten en ministeriële besluiten aan de federale terminologie en aan de toepassing van artikel 132 van de Grondwet — 476 (1993-1994) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften.

— Ontwerp van decreet betreffende de erkenning en de subsidiëring van de vereniging zonder winstgevend doel Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme en betreffende de overdracht van het beheer en de exploitatie van jeugdinfrastructuur aan die vereniging — 478 (1993-1994) — Nr. 1. Verwezen naar de commissie voor Cultuur.

VOORSTELLEN VAN DE- CREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

— Voorstel van decreet van de heer J. Caubergs houdende wijziging van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw

— 459 (1993-1994) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.

— Voorstel van decreet van de heer E. Van Vaerenbergh C.S. houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 tot instelling van een Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn

— 461 (1993-1994) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor Welzijn en Gezondheid.

— Voorstel van decreet van de heren J. Taylor, C. Lisabeth, S. Platteau en H. Schiltz houdende regularisatie van de toetreding van de Vlaamse regering tot verenigingen zonder winstgevend doel

— 465 (1993-1994) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

VOORSTELLEN VAN RESO- LUTIE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende

Voorzitter

voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heren L. Barbé en M. Maertens C.S. betreffende de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen in West-Vlaanderen
— 460 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid.
- Voorstel van resolutie van de heren J. Ansoms, J. De Mol, R. Van Hooland en H. Van Dienderen betreffende maatregelen tot het bevorderen van de verkeersveiligheid
— 464 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Openbare Werken en Vervoer.
- Voorstel van resolutie van de heer M. Maertens C.S. betreffende de kwaliteit van de bestuurs taal in de Vlaamse Gemeenschap
— 467 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken.
- Voorstel van resolutie van de heren S. Platteau, J. Gabriels en J. Valkeniers betreffende een volledig herstel van de betrekkingen tussen de Vlaamse Gemeenschap en Zuid-Afrika
— 472 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Voorstel van resolutie van de heren G. Annemans, F. Dewinter en L. Van Nieuwenhuysen betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse Gemeenschap
— 474 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Voorstel van resolutie van de heren G. Annemans en L. Van Nieuwenhuysen betreffende het

subsiidiëren van bijkomende personeelsleden voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel
— 475 (1993-1994) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

- Voorstel van resolutie van de heer L. Van Nieuwenhuysen betreffende het toekennen van een vergoeding aan ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap die zich in Brussel en in de randgemeenten vestigen
— 477 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken.

Intrekking

De voorzitter : Het volgende voorstel van resolutie werd ingetrokken :

- Voorstel van resolutie van de heren G. Annemans, F. De Man en F. Van den Eynde betreffende het cultureel akkoord met de Republiek Zuid-Afrika
— 183 (BZ 1992) — Nr. 1.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- door de heer B. Vandendriessche namens de commissie voor Welzijn en Gezondheid over het ontwerp van decreet inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden
— 448 (1993-1994) — Nr. 3.
- door de heer P. Hostekint namens de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het ontwerp van decreet betreffende de wetenschappelijk dienstverlening door de universiteiten en betreffende de

relaties van de universiteiten met andere rechtspersonen
— 447 (1993-1994) — Nr. 3.

MINISTERIEEL BESLUIT

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende ministerieel besluit werd ingediend :

- Ministerieel besluit van 22 december 1993 tot herverdeling van basisallocaties op programma 03.10 van de algemene uitgavenbegroting 1993. Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

RESOLUTIE VAN DE RAAD VAN EUROPA

Indiening

De voorzitter : De volgende resolutie van de Raad van Europa werd ingediend :

- Résolution 1018 (1994) relative à l'égalité des droits entre les hommes et les femmes.

Deze resolutie ligt ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering.

AANBEVELINGEN VAN DE RAAD VAN EUROPA

Indiening

De voorzitter : De volgende aanbevelingen van de Raad van Europa werden ingediend :

- Recommandation 1228 (1994) relative aux réseaux câblés et aux

Voorzitter

télévisions locales : un enjeu pour la Grande Europe.

- Recommandation 1229 (1994) relative à l'égalité des droits entre les hommes et les femmes.

Deze aanbevelingen liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering :

Arrest nr. 5/94 van 20 januari 1994 (rolnummers 483 tot 486, 488 tot 493, 495, 496, 498, 499, 501 tot 504, 507 en 508) ;

Arrest nr. 6/94 van 20 januari 1994 (rolnummer 546) ;

Arrest nr. 8/94 van 27 januari 1994 (rolnummers 539, 540 en 541) ;

Arrest nr. 9/94 van 27 januari 1994 (rolnummer 561) ;

Arrest nr. 10/94 van 27 januari 1994 (rolnummer 568) ;

Arrest nr. 11/94 van 27 januari 1994 (rolnummer 632) ;

Arrest nr. 12/94 van 3 februari 1994 (rolnummers 544 en 545).

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennis-

gevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en een prejudiciële vraag liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering :

- Rolnummer 623 ;
- Rolnummer 625 ;
- Rolnummer 627 ;
- Rolnummers 629, 630 en 633.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (Regl. art. 76)

Indiening

De voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- de heren G. Annemans, L. Barbé, H. Candries, M. Capoen, J. Caubergs, J. Caudron, F. De Man, J. De Mol, A. Denys, J. Devolder, F. Dewinter en M. Didden, mevrouw V. Dua, de heren J. Eeman, J. Gabriels, J. Geysels, W. Goossens, L. Goutry, M. Maertens en L. Martens, mevrouw T. Merckx-Van Goeij, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren J. Peeters, D. Ramoudt, A. Schellens, L. Standaert, F. Van den Eynde, H. Van Dienderen, J. Van Eetvelt, P. Van Grembergen, R. Van Hooland, L. Van Nieuwenhuisen, K. Van Overmeire, T. Van Parys, E. Van Vaerenbergh, F. Vermeiren, W. Verreycken en M. Verwilghen, mevrouw M. Vogels en de heer R. Wierinckx.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter : Voor de SP-fractie zijn :

- in de commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften de heer Vande Lanotte als vast lid vervangen door de heer Logist en de heer Logist als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Vande Lanotte ;

- in de commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting de heer Vande Lanotte als vast lid vervangen door de heer Verleyen, de heer Verleyen als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Vande Lanotte en de heer Van der Sande als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Dielens.

RECHTZETTING

Beknopt Verslag nr. 25 – Vergadering van donderdag 27 januari 1994

Bijlage blz. 8

Vergadering van woensdag 26 januari 1994

14.00 uur : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

Aanwezig – Leden van de commissie

Toevoegen : “de heer F. Wymeersch” .

INTERPELLATIES (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de besluitvorming betreffende de spellingswijziging

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Hancké tot de heer Weckx, Vlaamse Minister van Cultuur en Brusselse aangele-

Voorzitter

genheden, over de besluitvorming betreffende de spellingswijziging.

De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Voorzitter, dames en heren, de ministers die in de Nederlandse Taalunie zitting hebben, mevrouw d'Ancona en de heren Ritzen, Van den Bossche en Weckx hebben op 19 januari een aantal beslissingen genomen en een standpunt geformuleerd over de voorstellen van de Spellingcommissie.

De Spellingcommissie werd voor haar inspanningen bedankt, en tegelijkertijd opgeheven, om "de autoriteit van de officiële regelgevende instantie van de Nederlandse Taalunie te herstellen".

De ministers kondigden een nieuw spellingboekje aan, dat om de tien jaar herzien zal worden. Het boekje zal tevens een nieuwe inleiding over de Nederlandse spelling bevatten. In overeenstemming met de voorstellen van de Spellingcommissie, besloten de ministers dat de voorkeurspelling de enige officiële spellingvorm wordt. De dubbele spelling, ingevoerd in 1954, wordt afgeschaft. In de voorkeurspelling zullen echter een aantal tegenstrijdigheden tussen verwante woorden moeten worden weggewerkt. Ik denk bijvoorbeeld aan fotocopie en kopie, aan accorderen en akkoord. Ik neem aan dat deze opdracht toevertrouwd zal worden aan de Taaladviescommissie van de Nederlandse Taalunie.

Ook hebben de ministers besloten voorlopig niet in te gaan op de regelingen omtrent het apostrof, tenzij een verdere studie het tegendeel zou aantonen, nog een taak voor de Taaladviescommissie van de Nederlandse Taalunie. De andere akkoorden hebben betrekking op de tussenletters -n- en -s- en de diacritische tekens, waarover de Raad van de Nederlandse Taal en Letteren en de Koninklijke Nederlandse Academie

voor Wetenschappen een aantal opmerkingen geformuleerd hadden.

Tenslotte hebben de ministers besloten over deze spellingvoorstellen overleg te plegen met de Interparlementaire Commissie van de Taalunie, zodat we het spellingbesluit in maart 1994 mogen verwachten. Mijnheer de voorzitter, sta mij toe twee opmerkingen te maken over deze voorstellen. Op het inhoudelijke vlak heb ik weinig aanmerkingen op het standpunt van de ministers. De voorstellen van de Spellingcommissie omtrent de bastaardwoorden, die ongetwijfeld de blikvanger gevormd zouden hebben, werden niet overgenomen door de ministers. Deze voorstellen zouden ongetwijfeld borg gestaan hebben voor veel commotie — zoals men dat graag in het Nederlands zegt — net zoals dat in 1967 het geval was met de voorstellen van de commissie Pée-Wesseling die woorden als odeklonje, kado en sjofoeur voorstelde.

Als we vanaf nu sjarme, sitroen, sjokola, feutus en adolessent zouden moeten schrijven, zou er zeker een langdurige polemieek ontstaan. De weerslag van de voorstellen van 1967 vinden we terug in het boek van de toenmalige burgemeester van Antwerpen, de heer Lode Craeybeckx, "De sluipmoord op de spelling".

De bedoelingen van de Spellingcommissie waren ongetwijfeld behartigenswaardig en goed, maar de invoering van fonetisch schrift zorgt voor veel moeilijkheden. Voor sommige problemen kan er een oplossing gevonden worden, maar die oplossing veroorzaakt dan weer nieuwe problemen op andere terreinen. Het reeds genoemde boek van 1967 geeft hieromtrent voortreffelijke voorbeelden : Als de zin "Hij laat zijn bagage in de auto" wordt geschreven, kan hij op vele manieren geïnterpreteerd worden. Lezers hebben behoefte aan meer duidelijkheid, en een fonetische taal biedt die waarborg niet omdat er op ieder algemeen beginsel veel uitzonderingen komen.

In verband met de tegenstelling tussen het fonetisch beginsel en het orthografisch en etymologisch beginsel zou ik het volgende willen zeggen.

Onder invloed van het romantisme en het nationalisme hebben alle Europese talen in de 19e eeuw de weg van het fonetisme proberen in te slaan. In vele opzichten zou dit een verantwoorde keuze geweest zijn die tot vereenvoudiging had kunnen leiden. Sommige talen zijn inderdaad daardoor ook vereenvoudigd. Ik ben enigszins ingewijd in de manier waarop de Noren bastaardwoorden schrijven, maar volgens mijn taalgevoel is hun schrijfwijze *schabouwe*lijk. Zij hebben zich in de 19e eeuw afgezet tegen het Deens en hebben gezocht naar een nieuwe spelling voor een aantal bastaardwoorden. Op duizenden kilometers van de landen van oorsprong van deze bastaardwoorden is het bovendien niet verwonderlijk dat ze de juiste schrijfwijze niet kenden. Dit probleem bestaat echter niet in Vlaanderen.

Het getuigt van een wat romantische visie te geloven dat een taal fonetisch kan worden geschreven. Taalbeheersing en taalcultuur impliceren een grote inspanning. Het is een misvatting te geloven dat men taalcultuur creëert met een volledig fonetische taal. Ik besef dat deze overtuiging beïnvloed is door mijn vorming als historicus : ik vind inderdaad 'graag in de woorden een stukje van hun oorsprong terug, de geschiedenis die ze oproepen, voor onze taal de Europese geschiedenis.

Toen in 1990 het comité van ministers aan de Spellingcommissie de opdracht gaf spellingvoorstellen uit te werken, heeft het er verstandig aan gedaan voorwaarden te stellen in verband met leerbaarheid, leesbaarheid en maatschappelijke aanvaarding en ook een raming van de kosten van een nieuwe spelling te vragen, wat ons in deze crisistijden niet moet verbazen. De maatschappelijke aanvaarding is inderdaad belangrijk. De voorstellen die op 19 januari werden bekendgemaakt, zouden,

Hancké

net zoals in 1967, een soort woord-beeldenstrijd ontketenen als ze daadwerkelijk worden aanvaard. Alles goed afgewogen, meen ik dat de ministers een verstandige beslissing hebben genomen.

Al in 1967 toen de voorstellen van de commissie Pée-Wesseling tot grote wanhoop van de heren Couvreur en Ruys die daarvan deel uitmaakten, werden afgewezen, vroeg men zich ook af wat er nu met de Nederlandse spelling moest gebeuren. De toenmalige burgemeester van Antwerpen, de heer Lode Craeybeckx, dacht toen aan de oprichting van "een supranationale academie voor Taal- en Letterkunde", die er inmiddels onder de vorm van de Nederlandse Taalunie is gekomen. In het boekje dat hij over de spelling schreef lezen we, ik citeer : "Be-doeld wordt een goed georganiseerde vorm van bestendig overleg onder welke benaming of welke vorm ook, die de hechtste waarborg zou kunnen vormen voor de eenheid van de Nederlandse taal in al haar aspecten. Om te beginnen zou deze academie een dringende aangelegenheid in het reine kunnen brengen. Het is duidelijk genoeg gebleken dat er door de vrije keuze die de Wordenlijst gelaten heeft tussen twee of meer schrijfwijzen van bepaalde veelvuldig gebruikte woorden, een hoogst gevaarlijke verwarring is ontstaan. We menen te mogen vaststellen dat er algemene eensgezindheid heerst over de noodzaak hieraan een eind te maken. Iedereen roept erom. Einde citaat. Hubert Lampo schreef op bladzijde 81 van hetzelfde boekje het volgende, ik citeer : "Het is momenteel een publiek geheim dat alle mensen van goede wil het er roerend over eens zijn dat er slechts één aanvaardbare oplossing is : behoud van de bestaande spelling, die van het Groene Boekje dus, vastleggen van de gevallen waar thans de keuze wordt gelaten tussen voorkeur- en progressieve schrijfwijze en mogelijk het oplossen van de huidige dubieu-

ze gevallen, "kouseband" en "kousenwinkel" bijvoorbeeld. Bovendien zal niemand een ogenblik twifelen aan de noodzakelijke eenheid van de spelling in Nederland en België". Einde citaat. Mijnheer de minister, grosso modo is het ongeveer dat wat u en uw collega's in Breda gesteld hebben. Uit het boek van Sybesma-Knoll en Wellens over "Enkele volkenrechtelijke aspecten van het Taalunieoverdrag", een turf van 350 bladzijden, blijkt dat de conclusie van de commissie Pée-Wesseling in 1967 dezelfde luidde, ik citeer : Het is wenselijk dat er een einde komt aan de verwarring die wordt veroorzaakt door de keuzemogelijkheden.. . Het is wenselijk dat in het gehele Nederlandse cultuurgebied eenzelfde spelling wordt aangehouden. Het is wenselijk dat de spelling zich geleidelijk en rustig verder ontwikkelt en ook dat spoed wordt betracht op de weg naar eenheid in de spelling, ten einde het ontstaan van een spellingchaos zo veel mogelijk te voorkomen. Einde citaat.

Mijnheer de minister, ik heb weinig problemen met het standpunt dat het comité van ministers heeft ingenomen, maar ik dring wel aan op spoed op die terreinen waar u zelf pleit samen met u collega's voor het wegwerken van de inconsistenties die nog bestaan voor sommige woorden in de voorkeurspelling.

Een laatste punt betreft de inwerkingtreding van de nieuwe spellingvoorstellen. Tot in 1967 is telkens afgesproken dat een gemeenschappelijk akkoord dat het resultaat was van een toen vrijblijvend overleg tussen Nederland en België moest resulteren in een koninklijk besluit in België en in een wet of een algemene maatregel van bestuur in Nederland. Sedert het bestaan van de Taalunie liggen de kaarten enigszins anders : artikel 4b van het Taalunieoverdrag bepaalt dat de spelling een uitsluitende bevoegdheid is van de Taalunie. Daardoor kan men spreken van een de jure-bevoegdheid : het vroegere vrijblijvende overleg wordt ver-

vangen door vaste afspraken en gemeenschappelijk ke beslissingen zodanig dat de besluiten bindend zijn in Vlaanderen en in Nederland. Dat wil zeggen dat de afspraken die het comité van ministers luidens de Nederlandse Taalunie maakt, door de Vlaamse ministers in een decreet worden gegoten dat moet worden goedgekeurd door de Vlaamse Raad en dat de Nederlandse ministers deze uitwerken in een wet of een algemene maatregel van bestuur die aan de Eerste en Tweede Kamer moet worden voorgelegd. Er is nochtans een complicatie, in die zin dat de ministers besloten hebben van de Interparlementaire Commissie van de Taalunie te raadplegen en overleg te plegen met haar over de voorstellen die op 19 januari jongstleden werden bekendgemaakt.

De ministers hebben in het ministercomité gekozen voor de snelste en meest geruisloze weg. Zij hebben erover gewaakt dat er geen beroering zou ontstaan door het laten uitlekken van de voorstellen van de Spellingscommissie, zoals dat in 1967 het geval was. Slechts één krant is erin geslaagd een dag vooraf enkele voorstellen van de commissie te publiceren.

De voorzitter : Mijnheer Hancké, mag ik u verzoeken af te sluiten ?

De heer L. Hancké : Mijnheer de minister, de ministers kunnen reeds een besluit nemen na raadpleging van de Interparlementaire Commissie. Ik pleit echter voor een voorafgaandelijk debat in de Vlaamse Raad over de maatschappelijke aanvaardbaarheid van de voorstellen. Het internationale akkoord van de Nederlandse Taalunie moet immers door de Vlaamse Raad worden bekrachtigd. Bovendien was de Vlaamse Raad steeds bekommerd om de luister van de taal en van de cultuur.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer J. Demeulenaere (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in

Demeulenaere

verband met het spellingsdossier waren er inderdaad heel wat problemen. Op basis van een verkennend onderzoek in verband met de inhoudelijke en juridische aspecten van de spelling dat drie jaar heeft geduurd, werd besloten om een officiële Spellingscommissie in het leven te roepen. Hoewel het vooronderzoek heeft uitgewezen dat de samenleving geen voorstander is van ingrijpende veranderingen, kreeg de commissie een eigenaardige opdracht, namelijk het bestuderen van de interne systematiek en consistentie van bastaardwoorden.

De vraag of de commissie haar taak goed heeft volbracht, kan enkel door de ministers van Cultuur en Onderwijs worden beantwoord. De voorstellen zijn immers nog niet gepubliceerd. De commotie in verband met de voorgestelde spellingswijzigingen berust grotendeels op een lek. Het debat is dan ook gedeeltelijk via de pers gevoerd.

Ter gelegenheid van de bespreking van de Beleidsbrief Letteren drukten wij reeds onze verbazing uit over de gevolgde werkwijze. De commissie heeft aan dit rapport dus vier jaar tevergeefs gewerkt. Naar verluidt zal er op 27 februari aanstaande een openbare hoorzitting worden gehouden. Op 7 maart zou de Interparlementaire Commissie van de Taalunie samen met de leden van de commissies voor Cultuur en Onderwijs beslissen over het voorstel van de Spellingscommissie.

De VLD opteert voor een eenvormige spelling met een maximale herkenbaarheid op het vlak van de oorsprong van de woorden. Deze spelling moet zo dicht mogelijk aanleunen bij de huidige voorkeurspelling. De VLD is zelfs geen vragende partij voor een wijziging van de voorkeurspelling en heeft evenmin een boodschap aan een progressieve spelling die alleen maar verwarring schept. Een spellingswijziging zou enorme kosten met zich brengen. Rekening

houdend met de mening van quasi alle burgers vragen wij dat de huidige voorkeurspelling behouden zou blijven.

Tot slot kom ik terug op het juridische aspect. Het Regentsbesluit van 1946 bevat bepalingen in verband met de spelling. Een Regentsbesluit kan ook worden gewijzigd door een besluit van de Vlaamse regering en niet alleen door een decreet.

De voorzitter : De heer Maertens heeft het woord.

De heer M. Maertens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, sta mij toe even dieper in te gaan op het ministerieel besluit van 19 januari. Dit besluit wijkt enigszins af van de verklaring van de ministers op 26 april 1993, ik citeer : Het comité van ministers spreekt zijn grootste waardering uit voor de kwaliteit van het gepresteerde werk, zeker ook gezien de complexiteit van de gegeven problematiek. De voorstellen getuigen van een grote inzet en zijn uitermate consistent. Einde citaat.

Ten eerste, was het comité van ministers op 26 april 1993 ook al van mening dat de consistente voorstellen met betrekking tot de bastaardwoorden maatschappelijk niet aanvaardbaar waren ?

Zo ja, waarop was dit oordeel dan gebaseerd ? Waarom heeft het comité van ministers dit dan niet uitdrukkelijk aan de commissie meegegeeld ?

Zo neen, wat is de ministers dan tussen april 1993 en januari 1994 ter ore gekomen dat hen het tegenovergestelde deed besluiten ? Waarom hebben zij de commissie of een andere instantie intussen niet opgedragen de maatschappelijke aanvaardbaarheid nader te onderzoeken, ten einde tot een meer gefundeerd eindoordeel te komen ?

Ten tweede, waarom heeft het comité van ministers geen uitspraak gedaan over de door de commissie geformuleerde uitgangspunten en in-

delingscriteria ? Zullen deze criteria worden gebruikt bij de samenstelling van de nieuwe woordenlijst ? Zou neen, welke criteria zullen er dan wel worden gehanteerd ? Het comité van ministers spreekt in zijn standpunt uitsluitend over een vernieuwde inleiding met de beginselen van de Nederlandse spelling. Het probleem van de bastaardwoorden wordt daardoor echter niet opgelost.

Ten derde, zullen de samenstellers van de vernieuwde woordenlijst zich mogen laten leiden door het principe van de lijst van 1954, dit wil zeggen door de reeds bestaande spellingsgewoonten ? Betekent dit dan ook dat zij, zoals in 1954, moeten uitgaan van het feit dat in Nederland de c een vaste positie heeft, maar dat de spelling met een k in België minder weerstand ontmoet, zoals dit in de inleiding van de woordenlijst wordt vermeld ?

Zou dat betekenen dat, waar een bepaald gebruik reeds in de richting van vernederlandsing wijst, de consequenties daarvan aanvaard zullen mogen worden ? Zouden bijvoorbeeld de woorden bureau, cadeau en niveau met een o mogen worden geschreven ?

Ten vierde, waarom zullen in de nieuwe woordenlijst uitsluitend enkele innerlijke tegenstrijdigheden worden weggewerkt ? Heeft het comité van ministers enig idee van het aantal gevallen in kwestie en van de richting waarin de regeling zal gaan ? Wordt fotocopie met c aangepast aan kopie met k of omgekeerd ?

Ten vijfde, kan het comité van ministers uitleggen waarom de eerste basisregel van de Nederlandse spelling, namelijk "de spelling geeft de beschaafde uitspraak weer", wel wordt toegepast bij produktie met k en niet bij directie met c ?

Ten zesde, kan het comité van ministers uitleggen op welke basis de samenstellers van de nieuwe woordenlijst de spelling moeten bepalen van de klank k in woorden zoals het voor Agalev zo dierbare ecologie ? Moet

Maertens

dat naar het voorbeeld van economie met c worden geschreven of wordt het zoals dokter met een k geschreven ?

Ten zevende, kan het comité van ministers zeggen wat het netto resultaat is van de kosten-baten analyse van het uitvoeren van het standpunt dat het nu inneemt ? Kan het comité van ministers uit de beschikbare financiële analyses één passage citeren waaruit blijkt dat de geraamde kosten van de invoering van de spellingswijziging onaanvaardbaar hoog zouden zijn ? Kunnen deze kosten door een gefaseerde invoering niet beperkt worden gehouden ?

Ten achtste, heeft men met betrekking tot het financiële aspect ook onderzocht wat de baten zouden zijn van een consistente regeling van de spelling van de bastaardwoorden ?

Mijnheer de minister, deze vragen lijken misschien wat te zeer in te gaan op details of zelfs te linguïstisch van aard te zijn. Een duidelijk antwoord hierop is echter van essentieel belang om in de gesprekken van 28 februari en 7 maart aanstaande binnen de Taalunie duidelijkheid te scheppen.

De voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, hoewel het in zekere zin paradoxaal is zou men kunnen zeggen dat de jongste gebeurtenissen hebben aangetoond dat men het spellingsdossier beter niet aan taalkundigen had toevertrouwd.

Wij steunen de beslissing van de ministers die het eindrapport niet hebben aanvaard.

Zij hebben samen met ons vastgesteld dat het voorstel van de taalkundigen weliswaar zeer geleerd en wellicht zelfs zeer consistent is, maar dat het toch losstaat van de sociale en taalkundige aspecten en vooral ook

van de onderwijsrealiteit. Er zaten een aantal regels in die wellicht op taalkundig gebied verantwoord waren zonder echter rekening te houden met het feit dat taal een levend gegeven is. Zo leidt het fonetische aspect van de voorgestelde wijziging tot een houterige geleerdentaal die los staat van de werkelijke taal. Dit is naar onze overtuiging veel minder het geval voor een niet-fonetische taal. Wij zullen de beslissing van de ministers dan ook steunen.

Of het volgen van de voorkeurspelling – met een aantal correcties – het alfa en omega kan zijn voor iedere nieuwe oplossing wil ik in het midden laten. Wij moesten in elk geval vaststellen dat de voorstellen niet haalbaar waren en dat zij de levendigheid van de taal niet konden behouden. Door de progressieve spelling in zo'n consequente en zelfs wetenschappelijke taalkundige vorm door te trekken, heeft de commissie de beslissing van de ministers geprovoceerd. Er was in deze zaak geen andere uitweg. De progressieve spelling werd zover doorgetrokken dat ze vormen aannam die niet meer als normaal Nederlands taalgebruik worden aangevoeld. De Nederlandse spelling zou uiteindelijk een voorrecht van deskundigen worden.

Mijnheer de minister, dat lag terecht aan de basis van uw beslissing. Wij gaan uit van de vaststelling dat er geen twee soorten spelling meer hoeven te zijn. De onnodig ingewikkelde taal die uit de tegengestelde beslissing van de ministers zou zijn voortgevloeid was onaanvaardbaar.

De algemene erkenning van de conservatieve spelling is ook voor wie aan de progressieve spelling de voorkeur gaf hoe dan ook beter dan het voortbestaan van twee spellingswijzen. De taal zal hierdoor een belangrijke extra continuïteit krijgen. Wij zullen de beslissing van de ministers dan ook steunen.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribu-

ne) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, gelet op de verschillende sprekers in het debat heb ik niet de indruk dat er nog wereldschokkende dingen zullen gebeuren tot het ogenblik waarop de ministers hun definitieve beslissing hebben genomen.

Als lid van de Interparlementaire Commissie heb ik dit debat met interesse gevolgd. Het zal ons toelaten om over enkele weken, na een hoorzitting, als Interparlementaire Commissie een advies over te maken waarna het comité van ministers een definitieve beslissing zal nemen. Ik heb begrepen dat er nadien een voorstel van decreet zal worden ingediend betreffende de uitvoering van hun beslissing binnen de Vlaamse rechtsorde. Wij hopen dat de Interparlementaire Commissie zal kunnen bijdragen tot een standpunt dat mede geïnspireerd is door wat hier vandaag werd gezegd. Voorts hopen wij dat op deze manier een regeling tot stand zal komen die kan worden gedragen op het niveau van de Taalunie, zowel vanuit Vlaanderen als vanuit Nederland.

De voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank de vijf groepen die het woord hebben gevoerd omdat althans vier van hen duidelijk hebben gesteld dat de beslissing van het comité van ministers van de Nederlandse Taalunie goed was en een einde stelt aan de verwarring en de dubbelzinnigheid die heerst sedert het Regentsbesluit van 1946.

Mijnheer Suykerbuyk, ik begrijp dat dit voor u belangrijk is in het licht van het IPC-debat. U kan daar dan weergeven wat er in het Vlaamse parlement leeft.

Ik geef nog even een kort historisch overzicht. In 1985 onderzocht een werkgroep van de Nederlandse Taalunie op basis van een publieksonderzoek de wenselijkheid van een nieuwe spellingswijziging. De besluitvor-

Weckx

ming was in 1946 bijzonder tweeslachtig en veroorzaakte enorm veel onduidelijkheid. In Vlaanderen is sedert decennia de voorkeurspelling de spellingsnorm binnen onderwijs en administratie. Daarbuiten is zowel de voorkeurspelling als de toegelaten spelling van kracht naargelang de individuele keuze. In Nederland lag dit anders. In Nederland was deze keuze ook mogelijk binnen het onderwijs en de administratie.

In het voorjaar van 1993 rapporteerde de spellingscommissie aan het comité van ministers. Het comité van ministers stelde toen bijkomende vragen aan de commissie en deelde de commissie ook mee dat zij advies zou vragen aan de Koninklijke Academie voor de Nederlandse Taal en Letterkunde, de Koninklijke Nederlandse Academie voor de Wetenschappen en de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren van de Taalunie.

Bijkomend werd nog een onderzoek gedaan naar de mogelijke financiële gevolgen van een spellingsaanpassing met name voor de uitgeverwereld, de bibliotheeksector en de overheid zelf, waarbinnen het onderwijs natuurlijk een belangrijk gremium is.

Wat de besluitvorming in zake de spellingsaanpassing betreft, konden de vier leden van het comité van ministers binnen dit comité op 19 januari jongstleden in Breda akkoord gaan met de voorstellen van de commissie betreffende de tussenletters en de diacritische tekens, waarover de adviezen op hoofdlijnen unaniem positief zijn en trouwens, naar mijn aanvoelen, ook door iedereen kunnen worden geaccepteerd. De kritische opmerkingen van de adviesorganen zijn niet onbelangrijk.

Collega's, ik geef u de raad het dossier dat volledig werd overgezonden aan de leden van de IPC, eens grondig te bekijken. Deze opmerkingen waren uiteraard niet gekend in april of maart 1993, vermits ze pas nadien

werden gevraagd. Op enkele detailpunten na hebben wij deze opmerkingen overgenomen. Voor de basistaardwoorden kwamen wij unaniem tot de conclusie dat de voorstellen van de commissie als geheel een onvoldoende maatschappelijk draagvlak hadden.

Een gedeeltelijke overname werd niet wenselijk geacht omdat die in de praktijk de verwarring niet zou wegnemen, maar wel het gevaar liep de verwarring nog te vergroten.

Daarom hebben wij gekozen voor het tweede voorstel van de werkgroep ad hoc Spelling, die reeds bestond sinds 1985 en vóór de instelling van de Spellingscommissie werk heeft verricht, namelijk voor het opwaarderen van de voorkeurspelling. Wel zullen een aantal tegenstrijdigheden uit 1954 dienen te worden weggewerkt. Daarvoor zullen we onder meer een beroep doen op de taaladviescommissie van de Nederlandse Taalunie. Als verantwoordelijke ministers van de Taalunie hebben we met dit standpunt de essentie van het hele spellingstraject voor ogen gehouden. Daarbij stond het herstel van de spellingseenheid in het ganse Nederlandse taalgebied en het afschaffen van een dubbelspelling duidelijk voorop.

Bovendien was er dringend behoefte aan een nieuw groen boekje, het groen boekje uit 1954 beantwoordt al lang niet meer aan de eisen van de Nederlandse taalgebruiker.

Welk is nu – en dat was de vraag van een aantal leden die een toespraak hielden en van de interpellant, de heer Hancké, – het wetgevend traject in verband met de spellingswijziging ?

Mijnheer Hancké, mag ik u er vooreerst attent op maken dat het comité van ministers van de Taalunie met zijn standpuntbepaling niet vooroploopt op de beraadslaging in de respectievelijke parlementaire instellingen, die ieder hun rol zullen moeten spelen. Ik kom daar seffens iets uitvoeriger op terug. Op grond van ar-

tikel 7 van het Taalunieverdrag dient het comité van ministers als beleidsorgaan van de Nederlandse Taalunie hoe dan ook te beslissen over de spellingswijziging. Het comité is in dit verband verplicht het advies in te winnen van de Raad voor de Nederlandse Taal en de Letteren. Dat is een verplichting, die verdragsrechtelijk is vastgelegd.

Bij het nemen van de beslissing beschikt ieder van de verdragsluitende partijen, in casu de Belgische staat, op dit ogenblik de Vlaamse Gemeenschap, en het Koninkrijk der Nederlanden, over één stem ; artikel 8 van het Taalunieverdrag bepaalt dat zeer duidelijk. De Nederlandse Taalunie verkreeg door het verdrag onder meer de bevoegdheid om de officiële spelling en spraakkunst van de Nederlandse taal te bepalen krachtens artikel 4b, waarnaar de heer Hancké ook heeft verwezen.

Iedere rechtmatig genomen beslissing van de Taalunie die binnen haar bevoegdheidsdomein wordt genomen, is dan ook bindend voor de hoge verdragsluitende partijen. Dit houdt evenwel niet in dat deze beslissingen onmiddellijk uitvoerbaar zijn in de interne rechtsorde. Daarvoor moet dus nog een stap worden gezet.

Voor de Vlaamse Gemeenschap is het noodzakelijk dat de Vlaamse wetgevende macht een decreet afkondigt. Bij uitsluiting van alle andere wetgevende organen, is zij, en zij alleen, bevoegd voor de bescherming van de luister van de taal ; artikel 4, 1 van de bijzondere wet is daarover bijzonder duidelijk. Ook de spelling behoort tot de bescherming van de Taal.

Door een decreetgevend initiatief verkrijgt de spellingswijziging een algemeen bindend karakter. Zij vormt vanaf dan in Vlaanderen voor allen de voorgeschreven vorm van het Nederlands, ook voor de diensten van de federale regering, die zich op grond van de taalwetgeving van de Nederlandse taal moet bedienen.

Weckx

Trouwens, de dienst Juridische Studies, Documentatie en Informatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap merkte op dat er op grond van de verdragstekst geen verplichting bestaat om het advies van de Interparlementaire Commissie in te winnen, behoudens indien deze zelf over deze materie wenst te be- raadslagen op grond van artikel 10 van het verdrag, is het al of niet in- winnen van dit advies louter een kwestie van opportuniteit.

Mijn collega's en ik achten dit debat met de IPC wel degelijk opportuun. Vandaar dat wij tot een standpunt- bepaling zijn overgegaan, daar waar wij een formeel besluit hadden kun- nen nemen. Wij zijn overgegaan tot een standpuntbepaling, wat tevens betekent, dat het geen vrijblijvende beslissing is vanwege de ministers. In het debat met de Interparlemen- taire Commissie moeten de ministers dit standpunt verdedigen en motive- ren waarom zij dit standpunt hebben ingenomen.

Maar dit standpunt is in geen geval een formeel besluit. Dit besluit zal pas worden genomen op de eerstvol- gende vergadering van het comité van ministers, bepaald op 21 maart aanstaande, na de debatten in de IPC. Op dit ogenblik zijn er twee dagen of twee zittingen gepland : een hearing op 28 februari en een debat op 7 maart.

Wat houdt het stappenplan in ? Een standpuntbepaling en een debat in januari 1994, debat en discussie tus- sen het comité van ministers en de door de Vlaamse en Nederlandse parlement samengestelde Interparle- mentaire Commissie van de Taalun- nie en de intern bevoegde organen over het draagvlak van de stand- puntbepaling in verband met de spellingsaanpassing en einde maart, hopelijk op 21 maart 1994, het defi- nitieve formele besluit van het co- mité van ministers.

Binnen de Taalunie blijft dan nog de uitvoering, namelijk het herschrijven

van het groene boekje en van de in- leiding van het groene boekje, waar- in de basisregels opnieuw zullen worden geformuleerd, maar dat is dan eerder uitvoering. Het comité van ministers hoopt dat deze klus zal geklaard zijn tegen einde juni 1995. Intussen moeten wij dan werken aan de tenuitvoerlegging van de beslis- singen van de organen van de Neder- landse Taalunie binnen de interne rechtsorde volgens de geijkte proce- dure in Nederland en in Vlaanderen. Dit zal in Vlaanderen geschieden bij wege van decreet. Na ter zake diver- se juristen te hebben geraadpleegd, is men van oordeel dat dit de meest aangewezen procedure is.

Mijnheer de voorzitter, geachte col- lega's, dit is het heel duidelijke ant- woord op de principiële vragen, die door diverse leden werden gesteld.

Mijnheer de voorzitter, ik zal niet in detail ingaan op de verschillende concrete vragen en het kleine exa- men dat de heer Maertens van mij heeft afgenomen. De tijd daarvoor ontbreekt. Ik zal evenmin vooruitlo- pen op de uitvoering van de beslis- singen die zullen worden genomen door de Nederlandse Taalunie op basis van de voorstellen die de Taal- adviescommissie zal doen voor de uitgave van het nieuwe groene boek- je en de herschrijving van de basisre- gels.

De heer Maertens zinspeelt op de contacten met de Spellingscommis- sie en op de brief die ik in maart 1993, in mijn hoedanigheid van voorzitter van het comité van minis- ters, richtte tot de voorzitter van de Spellingscommissie. Uiteraard kun- nen bepaalde citaten uit deze brief worden aangehaald. Welnu, als ant- woord zal ik het volgende citaat uit voornoemde brief voorlezen, ik ci- teer : Alvorens aan een aantal gre- mia advies wordt gevraagd zoals voorzien in het stappenplan van de werkgroep juridische aspecten spel- ling, wenst het comité van ministers, de raad gehoord, alvast enkele vra- gen en bedenkingen te formuleren. Wat de wijzigingsvoorstellen zelf be-

treft is het comité van ministers van oordeel dat de regeling van de be- langrijke "c"- "k"-problematiek be- palend zal zijn voor de oplossing ten aanzien van het hele terrein. Aan- gaande de "c"- "k"-problematiek ziet het comité van ministers in dat er inzake maatschappelijke aanvaard- baarheid grote bezwaren verbonden zijn aan het alternatief voorstel - cfr. hun rapport op de pagina's 20 en 21. Deze bezwaren worden trou- wens ook door de commissie zelf al gesignaleerd. Wat het eigenlijke voorstel betreft, waarbij voor de ca- tegorie bastaardwoorden "c" vrij systematisch door "k" wordt vervan- gen, voelt het comité van ministers behoefte aan bijkomende informatie over de consequenties van dit voor- stel, met name inzake de frequentie van de veranderingen in de diverse teksttypes. Overigens was in de in- stellingsbeschikking gesuggereerd dat de commissie uit zou gaan van een a priori vast te stellen tolerantie- drempel inzake veranderingsfre- quentie. Einde citaat. Nog steeds volgens diezelfde brief stelt het co- mité van ministers vast - in tempo- re non suspecto - dat het rapport slechts veel te summier gewag maakt van de mogelijkheid of onmogelijk- heid om de huidige voorkeurspelling op te waarderen tot enige officiële vorm. Toen reeds wezen wij erop dat wij hierop geen antwoord hadden.

Voorts wijst de commissie op de be- staande inconsequenties van de hui- dige voorkeurspelling. Vervolgens werd duidelijk gestipuleerd, ik ci- teer : Het comité van ministers zou het verkieslijk vinden dat het rap- port expliciet stil zou staan bij de opwaardering van de voorkeurspel- ling en de voor- en nadelen van dit traject ten opzichte van het voorstel van de commissie. Deze gegevens zullen ongetwijfeld van belang zijn in de maatschappelijke discussie die over afzienbare tijd over de voorstel- len zal worden gevoerd. Einde ci- taat.

Hiermee bedoel ik dat wij bijzonder duidelijk bij komende vragen hebben gesteld ten opzichte van een voorstel

Weckx

dat op dat ogenblik getuigde van een vrij grote consistentie, maar waarvan de maatschappelijke aanvaardbaarheid toen reeds op kritiek stuitte vanwege het comité van ministers na grondige bestudering van het eerste rapport van de Spellingscommissie.

Met andere woorden, ik meen dat deze aanvulling belangrijk is voor het debat dat in de Interparlementaire Commissie zal worden gevoerd.

Zowel de heer Maertens als de heer Hancké stelden bovendien vragen aangaande de definitieve schrijfwijze, maar dienaangaande wens ik echter niet voorop te lopen. Het is niet aan het comité van ministers dit te bepalen. Daarvoor werd vorig jaar trouwens de commissie voor Taaladvies in het leven geroepen en dit dossier zal bij voorrang moeten worden behandeld. Over de schrijfwijze van woorden zullen wij slechts definitieve standpunten kunnen innemen na kennis te hebben genomen van het volledige verslag van de commissie voor Taaladvies en na het te hebben aanvaard.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer F. Van den Eynde tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het non-discriminatiepact

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van den Eynde tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het non-discriminatiepact.

De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 15 juli 1993 werd in de schoot van

de VLOR door alle onderwijsvakbonden, onderwijsnetten en door de grootste ouderverenigingen een non-discriminatiepact ondertekend.

Volgens mijn informatie heeft geen enkele van voornoemde instanties hieromtrent haar basis geraadpleegd die tot hiertoe als het ware niets afweet van het bestaan van dit pact.

Eveneens opvallend is de geheimzinnigheid waarmee dit pact werd voorbereid. Er werd meer dan een jaar aan gewerkt en slechts af en toe sijpelde een klein berichtje in de pers door, hetgeen mij de kans gaf de minister dienaangaande schriftelijke vragen te stellen.

Alles bleef echter mysterieus en zelfs wanneer op 5 juli het non-discriminatiepact aan bod kwam tijdens een vergadering van de commissie voor Onderwijs van deze assemblée, mochten wij de inhoud ervan niet kennen omdat het nog niet was ondertekend.

Op 15 juli, dus midden in het zomerreces, wanneer het eveneens vakantie is voor de publieke opinie, werd het non-discriminatiepact ondertekend.

In de inleiding van het pact wordt gestipuleerd dat wij leven in een multiculturele samenleving. Het pact heeft tot doel de vreemdelingen te verspreiden over alle scholen die zich bevinden in steden en gemeenten waar veel gastarbeiders wonen, alsook een bewustere opstelling van de scholen en de leerlingen – en ik citeer : . . . ten overstaan van wat discriminatie genoemd wordt, op het getouw te zetten. Daartoe worden de lokale inrichtende machten en alle geledingen van de onderwijsinstellingen er zeer sterk toe aangespoord een non-discriminatiecode uit te werken. Zij moeten procedures van doorwijzing uitwerken indien het percentage vreemdelingen in een instelling een bepaalde grens overschrijdt. Netoverschrijdend overleg wordt verplicht in gemeenten met grote aanwezigheid van vreemdelingen. Scholen die niet meewerken of

deze code niet voldoende naleven kunnen zich aan zware financiële sancties verwachten. Einde citaat.

Sommige passages van artikel 4 luiden als volgt, ik citeer : Verder moet het onderwijs zich aanpassen aan de ervaringen en aan de leefcultuur van de vreemdelingen. Het schoolreglement moet aangepast worden en ook het tuchtreglement. Overal moet het intercultureel onderwijs toegepast worden. In de scholen worden bepaalde leerkrachten als vertrouwenspersoon voor de behandeling van klachten inzake de toepassing van het pact aangewezen. Behalve in enkele pilootgemeenten. . . – en daar kom ik later op terug, want in de pilootgemeenten wordt het pact onmiddellijk van toepassing – . . . zal het pact algemeen toegepast worden binnen de drie jaar. Einde citaat.

Mijnheer de minister, het is niet de eerste maal dat ik u zeg dat het Vlaams B Lok heel wat bezwaren heeft tegen dit pact, alsook tegen de wijze waarop het tot stand kwam.

Eerst en vooral mist dit pact zijn doel. Het is inderdaad absurd de vreemdelingen over de scholen te spreiden zonder rekening te houden met de aangeboden studierichtingen. Een school die enkel beroeps- en technisch onderwijs biedt, zal momenteel een groter percentage vreemdelingen aantrekken dan een school waar enkel de humaniora kan worden gevolgd.

Vervolgens is het zo wanneer u de spreiding van vreemdelingen over verschillende scholen verplicht, u de ouders die het daarmee niet eens zijn, niet zonder verweer laat. Het spreekt toch boekdelen dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel als het ware wordt overspoeld met Franstalige leerlingen wier ouders vinden dat de Franstalige scholen te veel vreemdelingen tellen. Het zou best kunnen dat wanneer hogergevoerd systeem van toepassing is, heel wat ouders, bijvoorbeeld uit Gent, hun kinderen naar Deinze of naar Merelbeke naar school zullen

Van den Eynde

sturen, tenzij zij voor particuliere scholen kiezen.

Het blijft immers ook zo dat de ouders ook voor privé-scholen zouden kunnen opteren.

Het pact doet mijns inziens ook afbreuk aan het pluralisme in het onderwijs. Het gaat ons niet om de vraag wat het beste is : cultureel gemengde scholen of andere. Ook niet om de vraag of de scholen katholiek, multicultureel, pluralistisch of neutraal moeten zijn.

De primordiale vraag die men zich moet stellen is of er nog een vrije keuze van onderwijs bestaat. Na de geleidelijke verdwijning van exclusieve meisjes- of jongensscholen en de afschaffing van het traditioneel onderwijs wil men nu ook het onderscheid tussen witte en zwarte scholen, deze terminologie komt niet van mij, het is de geldende terminologie van de mensen van het vak, afschaffen. Wanneer men zo doorgaat zal er slechts één soort school overblijven, met name de gemengde multiculturele school met een eenheidstype en zonder godsdienstige visie. Er is geen keuzevrijheid meer.

Het pact tast ook de godsdienstvrijheid aan. Een katholieke school gaat uit van wat men doorgaans een katholiek pedagogisch project noemt. Wanneer men nu verplicht moslims naar die school stuurt, kan men hen uiteraard niet verplichten zich plots gedeeltelijk, totaal, passief of actief te bekeren tot de godsdienst van de school. Bijgevolg vormen zij in die school, die dan toch uitgaat van een godsdienstig, pedagogisch project anders zou ze niet bestaan – een totaal vreemde inbreng en storen zij zwaar. Mark Grammens schreef in Journaal, ik citeer, een katholiek onderwijs dat een minimum aan zelfrespect heeft, aanvaardt geen leerlingen die tot een andere religie behoren, zoniet kan men dit onderwijs beter gewoon opdoeken ; dat bespaart kosten, inzet en ook veel hypocrisie. Einde citaat.

Het pact tast ook de kwaliteit van het onderwijs aan. Niemand kan ontkennen dat kinderen van vreemdelingen over het algemeen een leerachterstand hebben, onder meer ten gevolge van cultuur- en taalverschillen. Wanneer men de scholen tot een spreiding dwingt, dan dwingt men automatisch de leraar het niveau naar beneden te halen.

De heer A. Denys : Mag volgens u een vrije, katholieke school bijvoorbeeld Vlaamse kinderen van vrijzinnige ouders aanvaarden ?

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer Denys, het verschil is in dit geval heel duidelijk. Wanneer een vrijzinnige zijn kinderen naar een katholieke school stuurt, dan is dat een vrijwillige keuze, niet omwille van de godsdienst, maar omdat hij al dan niet terecht meent dat die school beter is voor zijn kinderen.

Hier gaat het niet om personen die totaal vreemd zijn aan godsdienst, maar over mensen met een militante godsdienstbeleving, die men hoe dan ook in de katholieke scholen verplicht gaat verspreiden.

Minister L. Van den Bossche : Niemand wordt verplicht verspreid.

De heer F. Van den Eynde : Neen, de katholieke school wordt verplicht.

Minister L. Van den Bossche : De katholieke school stemt ermee in dat moslimkinderen zich inschrijven. Er zal uiteraard steeds discussie mogelijk blijven over het pedagogisch project.

De heer F. Van den Eynde : U ziet één zaak over het hoofd, mijnheer de minister. Het non-discriminatiepact kan inderdaad over heel Vlaanderen vrij worden onderschreven, behalve in die gemeenten waar het vreemdelingenprobleem groot is. Daar moet het pact worden toegepast en worden katholieke scholen verplicht moslims op te nemen. Ik ga er evenwel van uit dat het omgekeerde ook onmogelijk is.

Moslims beleven hun godsdienst op een militante manier. Er is een duidelijk verschil in geloofsbeleving tussen de passieve of half-christelijke vrijzinnige en de moslim.

Minister L. Van den Bossche : Het is gedeeltelijk juist dat er een verschil is in percentages tussen degenen die militant tot de christelijke, vrijzinnige of islamitische gemeenschap behoren. Sociologisch is het percentage militante christenen kleiner dan het percentage militante islamieten.

De toetsing met de pedagogische eigenheid van de school in kwestie zal echter steeds blijven spelen.

Bovendien is het intellectueel fout over de islam te spreken als over een éénvoudig begrip. Het is een meervoudig begrip waarin de verschillende tendensen zwaar van elkaar afwijken. Dit is trouwens ook het geval in andere geloofsovertuigingen. De afwijkingen zijn vaak de mate waarin geboden of verboden worden overgenomen en letterlijk worden nageleefd. De wijze waarop er tot symbolisering wordt overgegaan of niet, blijkt ook in de Joodse godsdienst. Sommigen symboliseren en werken niet storend op hun omgeving. Anderen die hun godsdienst op een orthodoxe manier beleven, verbazen de rest van de samenleving.

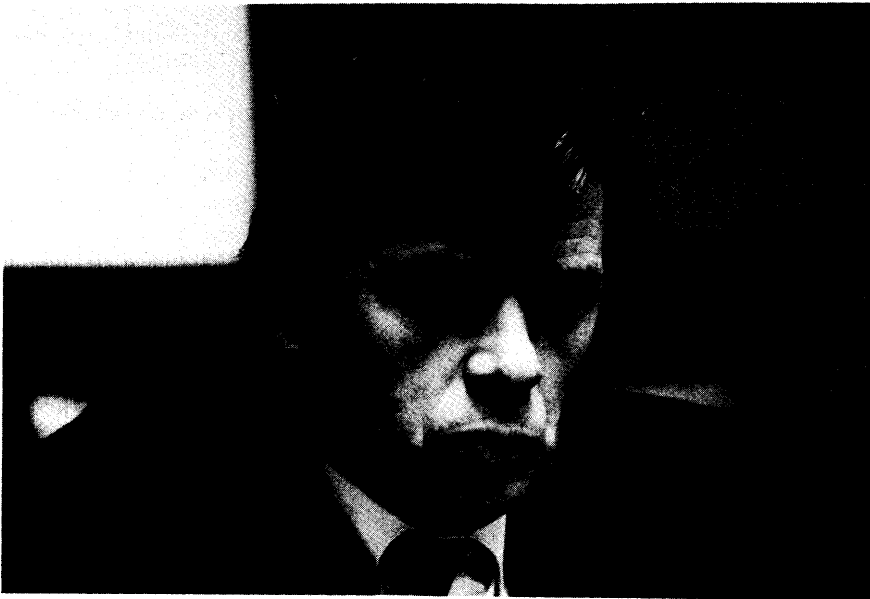
De heer F. Van den Eynde : Om het even welke strekking in de islam erkent de waarde van de Koran. Het Boek bij uitstek. Ik herinner mij er één citaat uit : de Islam is het huis van God, de rest is het huis van de oorlog, einde citaat.

Minister L. Van den Bossche : Ook in de Heilige Schrift staan best leuke dingen. Er staat onder meer : ergert je linker oog je, ruk het uit. Ik zie dat niet dagelijks gebeuren op de CVP-banken.

De heer A. Denys : Iedereen is het er over eens dat het non-discriminatiepact raakt aan het pedagogisch project van de instelling.

Mijnheer Van den Eynde, voor u be-

VLD-Kamerlid Julien Demeulenaere deelde naar aanleiding van de interpellatie van SP-fractieleider Lode Hancké over de spelling mee dat de VLD opteert voor een eenvormige spelling met een maximale herkenbaarheid op het vlak van de oorsprong van de woorden

tekt het dat een school die door de overheid wordt gesubsidieerd, met respect voor haar eigen pedagogisch project, leerlingen kan weigeren op basis van geslacht, religie of herkomst.

De heer F. Van den Eynde : Ik heb enkel gezegd dat de scholen in Vlaanderen al sinds dat de Belgische Grondwet bestaat, leerlingen kunnen weigeren op basis van geslacht en religie.

Het is niet onbelangrijk als men daar wat aan verandert.

Ik ga er ook vanuit dat het pact het Vlaamse karakter van ons onderwijs aantast. Wij hebben 150 jaar gevochten voor een Vlaamse maatschappij en nu zie ik dat men in onze scholen, ik citeer uit het pact, moet uitgaan van interesses, ervaringen en leefcultuur van de vreemdelingen.

Het pact leidt ook tot politieke beïnvloeding en verklikking. Men gaat dus in elke school een vertrouwens-

leraar aanstellen bij wie men steeds te rade zal kunnen gaan. Het spreekt vanzelf dat deze vertrouwensleraar zich zal ontpoppen tot een soort politiek commissaris ten dienste van de multiculturele maatschappij. Deze politieke commissaris zal een hele macht kunnen ontplooiën in de school. Geen enkele leraar zal zich immers gemakkelijk voelen wanneer hij om een of andere reden berispt wordt.

Ook de tucht zal onder de zaak lijden, want wanneer een leraar een opmerking zal maken aan een jonge vreemdeling, dan kan ik u verzekeren dat deze jonge vreemdeling vlug zal gaan klagen over racisme. Een leraar die zich enkele keren hieromtrent heeft moeten verantwoorden, zal dit heel snel beu zijn en zal zich in het vervolg onverschillig opstellen tegenover die leerling. Daar moet u ook over nadenken.

Ten slotte zijn er enkele ernstige wettelijke bezwaren. Er is het besluit van het Voorlopige Bewind. Moreel

staat dat, naar mijn mening, nog altijd boven de Grondwet. Dat besluit zegt dat alle wetten die de vrijheid van onderwijs kunnen aantasten, afgeschaft worden. Er is artikel 17 van de Grondwet dat zegt dat er vrijheid van onderwijs is en een verbod op preventieve maatregelen. Het pact houdt tenminste één preventieve maatregel in. Door de werkingstoelagen in te houden, zal men heel wat ouders er financieel toe verplichten hun kinderen naar een school te sturen waar het pact wel toegepast wordt.

Mijnheer de voorzitter, uitgaande van die verschillende bezwaren wil ik enkele vragen stellen aan de minister. Op het ogenblik zou het naar onze mening nefaste pact reeds van toepassing zijn in vijf pilotgemeenten.

In een vraaggesprek met De Morgen verklaarde eerwaarde heer Leman, directeur van het Centrum voor Racismebestrijding en Kansengelijkheid, dat de namen van deze gemeenten geheim moesten blijven, zo niet zou er in die gemeenten te veel verzet tegen het pact ontstaan. In welke gemeenten is dit pact nu al in werking ? U blameert dus pater Leman !

Minister L. Van den Bossche : Ik draag mijn eigen verantwoordelijkheid.

De heer F. Van den Eynde : Uiteraard.

Mijnheer de minister, wat doet u met de wettelijke bezwaren, met het besluit van het voorlopig bewind en artikel 17 van de Grondwet ?

Wat moet er met het Schoolpact waarvan zelfs de opstellers toegeven dat het zou moeten worden aangepast om het non-discriminatiepact toe te passen. Het Schoolpact is nog niet veranderd en nochtans zijn er al vijf pilotgemeenten. Daar is het onderwijs dus niet in overeenstemming met het Schoolpact.

Uit het onderzoek blijkt ook dat de organisaties die het pact onderteken-

Van den Eynde

den, hun leden niet hebben geraadpleegd. Hun handtekening bindt deze leden dus niet. Kan het pact in deze omstandigheden opgedrongen worden en zal de minster zijn houding herzien, of zal de minister tenminste het personeel van het onderwijs in kennis stellen van de inhoud van dit pact? Mijnheer de minister, het Vlaams Blok zal zich blijven verzetten tegen de toepassing van het nondiscriminatiepact. **(Applaus bij het VB)**

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer P. Hostekint (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minster, collega's, graag geef ik een reactie namens de SP-fractie op de interpellatie van de heer Van den Eynde.

Op 15 juli 1993 ondertekenden de minister van Onderwijs en alle onderwijsnetten een gemeenschappelijke verklaring inzake een non-discriminatiebeleid in het onderwijs.

Met de ondertekening van deze verklaring engageren zij zich vrijwillig om twee doelstellingen na te streven.

Ten eerste, een meer evenredige aanwezigheid van doelgroep leerlingen in de scholen en vestigingsplaatsen in gemeenten waar veel migrantenleerlingen aanwezig zijn.

Ten tweede, een meer bewuste opstelling van scholen, zowel van schoolteams als van leerlingen, om discriminatie tegen te gaan.

Deze verklaring is van groot belang voor het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en voor de Vlaamse samenleving die inderdaad een multiculturele samenleving is geworden.

De beste garantie voor het bereiken van beide doelstellingen lijkt ons het maximaal respecteren en stimuleren van de geest van samenwerking, verraagzaamheid, samenspraak, interculturele uitwisseling en de concrete

betrokkenheid van alle geledingen. Wij zijn ervan overtuigd dat samenwerking en betrokkenheid meer garanties op resultaten bieden indien ze grotendeels stoelen op vrijwilligheid in plaats van op verplichtingen die van hoger hand worden opgelegd. Nu de onderwijsnetten zich uit vrije wil verbonden hebben tot het uitwerken van een non-discriminatiebeleid moeten ze ook de kans krijgen om dit zelf waar te maken. Dit betekent dat de rol van de decreetgever minimaal moet zijn. Op het vlak van het bereiken van een meer bewuste opstelling ten aanzien van de non-discriminatie op school is onze belangrijkste taak het opnemen van de algemene doelstellingen van het intercultureel onderwijs in het decreet dat de eindtermen vastlegt. Daardoor wordt het nastreven, het bereiken van interculturele doelstellingen immers een plicht voor alle scholen. Op het vlak van het toelatingsbeleid moet er een minimale decreetale onderbouw worden uitgewerkt en moeten er zo snel mogelijk decreetale maatregelen worden genomen om de effecten van het non-discriminatiebeleid op korte termijn te ondervangen. Concentratiescholen moeten immers kunnen genieten van overgangsmaatregelen tot zij via een actieplan weer aantrekkelijk worden gemaakt voor andere dan migrantenleerlingen. Die maatregelen hoeven slechts het kader aan te geven waarbinnen de partners die de non-discriminatieverklaring hebben ondertekend een non-discriminatiecode en een toelatingsbeleid kunnen uitwerken. Het plaatselijk overleg kan met dit respect voor de autonomie alleen maar gebaat zijn. De rol van de Vlaamse Raad zal dan ook beperkt zijn. Wij menen echter dat wij, als verkozenen, op plaatselijk vlak een belangrijke inbreng kunnen hebben om het lokale overleg maximale kansen op slagen te geven.

Uiteraard is het geenszins onze bedoeling dat wij ons op een of andere manier zouden mengen in het lokale overleg. Ook dat moet autonoom kunnen plaatsvinden. Het welslagen

van het eerste zeer belangrijke experimentele jaar is cruciaal voor het lukken van het non-discriminatiebeleid. Een geslaagd voorbeeld werkt immers aanstekelijk terwijl een mislukking als alibi kan worden gebruikt door anderen om zelf niets hoeven te doen. Wij hopen dan ook van ganser harte dat dit non-discriminatie- en spreidingsbeleid ten volle zal slagen. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Eeman heeft het woord.

De heer J. Eeman (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, De VLD-fractie onderschrijft de principes die aan de basis liggen van het non-discriminatiepact.

Wij zijn tegen concentratie en uiteraard ook tegen overconcentratie van migrantenleerlingen en opteren voor een spreiding van de jonge migranten over alle netten en over alle niveaus. Dat een en ander niet zo maar van een leien dakje loopt, is niet onnatuurlijk. Er zal inderdaad heel wat inzet, overtuiging en medewerking nodig zijn van inrichtende machten, directies, oudercomités, onderwijzend personeel enzovoort. Ter zake moeten de rechten maar ook de plichten gelijk zijn voor alle onderwijsinstellingen die door de gemeenschap worden gefinancierd of worden gesubsidieerd. Blijkbaar werd soms aanvaard dat sommige scholen discretionair bevoegd waren om leerlingen al dan niet in te schrijven.

Het is echter ondenkbaar dat in het huidige Vlaanderen een leerling zou worden geweigerd op basis van religie, ras of geslacht.

Mijnheer de voorzitter, scholen worden gefinancierd of gesubsidieerd niet omdat zij tot een bepaalde inrichtende macht behoren, maar omdat de ouders een keuze hebben gemaakt voor deze of gene instelling en alsdusdanig een staat aan werkingskosten vertegenwoordigen.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer Eeman, het gevolg van wat u zegt is dat u ook de joodse en de protestantse scholen wil openstellen voor moslims. Zijn wij het daarover eens ?

De heer J. Eeman : Mijnheer Van den Eynde, ik heb gezegd dat voor de VLD alle netten dezelfde rechten en plichten hebben. Dat is vrij duidelijk.

Wij stellen echter vast dat er momenteel een te geringe spreiding is van de migrantenkinderen. Wij opteren voor het in werking treden van het bewuste pact. Het standpunt van het Vlaams Blok leidt echter tot getovorming en overconcentratie. De problemen eigen aan deze vormen zijn gekend. Ik denk aan de typische leerachterstand. Het taalprobleem vormt inderdaad een belangrijk facet bij bepaalde leerachterstanden maar taalproblemen kunnen zich ook voordoen bij Europese migranten. Het is dan ook noodzakelijk dat hier een aparte omkadering wordt gecreëerd.

Ten slotte wil ik er nog de nadruk op leggen dat ook migrantengezinnen bepaalde rechten en plichten moeten eerbiedigen en onbetwistbaar nauwer moeten worden betrokken bij het onderwijsproces in het algemeen. Ik wil ook het belang van het lokaal overleg onderstrepen zoals door collega Hostekint al naar voren werd gebracht.

Mijnheer de voorzitter, de VLD hoopt dat het pact positief mag zijn en dat het rust en vrede moge brengen in de onderwijswereld. **(Aplaus)**

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de interpellant en degenen die zich aansloten bij deze interpellatie.

Ik begin misschien best met een algemeen overzicht. Zoals gezegd is de non-discriminatieverklaring op 15

juli door de onderwijspartners ondertekend.

Het was oorspronkelijk de bedoeling deze verklaring te laten ondertekenen door de verschillende netten, maar op hun vraag is ze mede ondertekend door de vakbonden en de ouderverenigingen. Ik moet u zeggen dat het niet mijn gewoonte is hierop controle uit te oefenen. Ik doe bijvoorbeeld ter gelegenheid van syndicale onderhandelingen ook geen controle op de wijze van totstandkoming van besluiten in deze organisaties.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de minister, ik verwijt u niet dat u daarop geen controle uitoefent. U mag dat ook niet doen. Ik stel alleen maar vast dat voor deze materie – die toch erg belangrijk is voor de toekomst van ons onderwijs, hoe wij het ook bekijken – niemand van de basis is geraadpleegd door de syndicaten, de ouderverenigingen of de schoolnetten. Het zijn toch deze mensen die het voortdurend hebben over democratie. Het verbaast mij toch dat dit voor een dergelijke aanlegenschap niet is gebeurd.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer Van den Eynde, als dat zo zou zijn, is de sociologische waarde van een handtekening niet evenredig met de juridische waarde. Laat mij er dat als verklaring aan toevoegen.

In de betrokken verklaring engageren de partijen zich om samen een non-discriminatiebeleid te voeren in het onderwijs. Zij hebben deze verklaring uitgewerkt in het kader van de Vlaamse Onderwijsraad.

Dat non-discriminatiebeleid bevat twee delen.

Enerzijds wordt een meer bewuste opstelling nagestreefd van alle scholen inzake non-discriminatie in het hele schoolgebeuren en anderzijds wordt een meer evenredige aanwezigheid van migrantenleerlingen in

de scholen nagestreefd als resultaat van dit sociologisch proces, niet als methode.

De basisfilosofie is dus dat het recht op vrije schoolkeuze voor elkeen, ook voor migranten, moet worden gewaarborgd. Het gaat dus niet om het spreiden om te spreiden, dan wel om het bieden van gelijke kansen.

Het gaat niet om een spreidingsbeleid, maar om een toelatingsbeleid dat als gevolg kan hebben, voor zover het effect heeft bij de betrokken populatie, dat een meer evenredige spreiding teweeg wordt gebracht.

Elke lokale inrichtende macht en alle geledingen van de onderwijsinstellingen worden aangespoord om een non-discriminatiecode uit te werken. Deze code wordt opgesteld op basis van een model uitgewerkt door het gemeenschapsonderwijs, het vrij gesubsidieerde en het officieel gesubsidieerde onderwijs.

In de modelcode komen volgende principes aan bod : het toepassen van de principes van non-discriminatie ; het aanbieden van aangepaste methodes en inhouden, rekening houdend met de kenmerken zoals anderstaligheid en eigen cultuur van migranten ; een adequate aanpak van racisme, vertaald in het schoolreglement en het personeelsbeleid ; een interculturele oriëntatie in het aangeboden onderwijs en het aanstellen van een vertrouwenspersoon voor de behandeling van klachten.

Wat dit laatste betreft voeg ik er onmiddellijk aan toe dat met grote nauwkeurigheid zal moeten worden gevolgd wat de reële betekenis is van deze persoon en of hij de rol speelt die hij zou moeten spelen.

In gemeenten met een grote aanwezigheid van migranten, zijnde de gemeenten van het onderwijsvoor-rangsbeleid, Brussel, VFIK-gemeenten en mijn gemeenten, zullen de lokale inrichtende machten verplicht worden tot netoverschrijdend overleg over een toelatingsbeleid voor

Van den Bossche

migrantenleerlingen. De bedoeling is een overeenkomst tussen de verschillende schoolnetten van de gemeente tot stand te brengen. De overeenkomsten moeten alle scholen en vestigingsplaatsen in de gemeente omvatten.

Daarnaast wordt door de netten, in gezamenlijk overleg, een lijst opge maakt van gemeenten waarvoor men vindt dat een verplicht overleg ook noodzakelijk is.

De inrichtende machten en scholen in de andere gemeenten worden eveneens uitgenodigd om, op vrijwillige basis, over deze materie te overleggen en een overeenkomst te sluiten.

De non-discriminatieverklaring bevat geen verdere aanwijzingen. Het is aan het lokaal overleg zelf om uit te maken hoe zij de toelating van alle leerlingen in de school van hun keuze waar zullen maken.

Het overleg gebeurt in verschillende fasen. Dit schooljaar wordt in vijf gemeenten een pilootproject opgezet in het basisonderwijs. In het schooljaar 1994-1995 wordt in het basisonderwijs het overleg veralgemeend en worden in het secundair onderwijs experimenten opgezet. In het schooljaar 1995-1996 wordt in het secundair onderwijs het overleg veralgemeend.

Het toelatingsbeleid wordt onder strikte voorwaarden gekoppeld aan een specifieke ondersteuning van concentratiescholen om hen in staat te stellen opnieuw autochtone leerlingen aan te trekken. Deze maatregelen hebben betrekking op zowel afwijkingen op rationalisatie, omkadering als programmatie, maar zij moeten uiteraard nog ter goedkeuring worden voorgelegd aan het parlement.

De extra-lestijden onderwijsvoor rang kunnen per gemeente en voor de duur van de overeenkomst worden behouden op het peil van het

schooljaar 1993-1994. Deze extra-uren kunnen worden overgedragen naar andere scholen, ook in andere gemeenten, om de scholen die migrantenleerlingen overnemen, in staat te stellen deze leerlingen een goede begeleiding te garanderen.

Voor een duur van drie jaar kan een afwijking worden toegestaan op de regelgeving inzake rationalisatie. Zo wordt aan concentratiescholen de tijd gegeven om hun beleid actief aan te passen ten einde weer meer autochtone leerlingen aan te trekken.

Gedurende twee jaar kunnen concentratiescholen de omkadering behouden op basis van de telling van het jaar van voor de ingang van de overeenkomst.

Aan de basisscholen kan een voldoende omkadering worden toegestaan om bijkomende graadklassen te voorkomen en aan secundaire scholen kunnen de middelen worden toegekend om toekomstgerichte studierichtingen uit te bouwen. Voor de toekenning van uren voor de uitbouw van toekomstgerichte studierichtingen is een advies van het lokale overleg noodzakelijk. Dit advies moet minimaal een beschrijving bevatten van het bestaande onderwijsaanbod in de gemeente.

Ik wijs er echter op dat al deze maatregelen afhankelijk zijn van een actieplan of een aanwendingsplan voor deze middelen. De beslissing tot toekenning ervan zal pas worden genomen na grondige studie van het ingediende dossier. Derhalve is het geen automatisme. Het zal telkens weer het voorwerp moeten uitmaken van een afzonderlijke beslissing van de regering of van de minister die onderwijs tot zijn bevoegdheid heeft.

Inzake de sancties moet ik onderstrepen dat er enkel sancties komen wanneer de experimenten zouden mislukken en wanneer de beoordelingscommissie van de VLOR daar zelf om verzoekt.

Ik voeg eraan toe dat ik geen voor-

stander ben van sancties en van sanctieregelingen omdat dat in vele gevallen niets betekent en omdat het begrip "sanctie" op die wijze op termijn wordt uitgehold. Ik vind dat elke sanctie met de grootste voorzichtigheid moet worden gehanteerd.

Dan nog hebben de sancties enkel betrekking op de deelname aan het overleg en niet op het resultaat ervan. Volgende elementen kunnen aanleiding geven tot sancties : het weigeren van deelname in het overleg, het manifest blokkeren van het gemeentelijk overleg en het overtreden van de afspraken zoals die neergelegd zijn in de gemeentelijke overeenkomst.

Wat is nu de stand van zaken ? Betreffende de nondiscriminatiecode stellen de koepels momenteel een modelcode op die later ter beschikking zal worden gesteld van de inrichtende machten zodat zij een eigen code kunnen ontwerpen. De koepels hebben afgesproken dat in deze code steeds de krachtlijnen van de non-discriminatieverklaring zullen worden aangehouden. De modelcode zal klaar zijn voor het einde van dit schooljaar zodat de scholen hun eigen code tijdig kunnen ontwerpen en bespreken in de eigen school en de daartoe gemachtigde organen, namelijk de participatieraad of de lokale raden.

Inzake het overleg werd in de VLOR een bemiddelings- en beoordelingscommissie samengesteld.

In die commissie zetelen afgevaardigden van de onderwijskoepels en van de overheid, departement Onderwijs en onderwijsinspectie. Bovendien maken ook twee expertenjuristen deel uit van de commissie, die wordt voorgezeten door de heer Leman.

Men bereikte een overeenkomst over de gemeenten waarin het pilootproject zal doorgaan. Met toestemming van de commissie en uit overtuiging – geheimhouding is hier totaal misplaatst – som ik even de vijf bewuste gemeenten op : het gaat

Van den Bossche

om Mechelen, Genk, Sint-Niklaas, Houthalen en Willebroek.

Het overleg is intussen gestart in al die gemeenten en overal reageerden alle partners positief op de non-discriminatieverklaring, hoewel er enkele vragen rezen in verband met de te volgen procedure.

Een dergelijk gemeentelijk overleg is namelijk zonder precedenten in de onderwijswereld. Voor elke gemeente is de situatie anders, want elke regio heeft een heel eigen onderwijslandschap en een gefaseerde aanpak leek mij dan ook verstandig. Daarbij wordt nuttige ervaring opgedaan vóór het overleg wordt veralgemeend.

De ondersteunende maatregelen voor de betrokken concentratiescholen betreffen omkadering, rationalisatie en programmatie. Ze vormen uitzonderingen op de algemene regels en normale normen en kunnen alleen worden toegekend door de Vlaamse regering, dossier per dossier, of bij delegatie door de minister van Onderwijs.

Voor de maatregelen waarvoor geen decretale basis bestaat, zal in decreet-VI de nodige rechtsgrond worden vastgelegd en dit zal worden besproken in het parlement. Het betreft hier de afwijking op de omkadering in het secundair onderwijs. Voor de overdracht van uren onderwijsvoorrang moet bovendien in een uitzondering worden voorzien op artikel 73, paragraaf 2 van het decreet-IV. Dit zijn allemaal afwijkende maatregelen, die specifiek voor elke school apart zullen worden toegestaan op basis van het ingediende dossier en ze zullen, indien nodig, voor discussie vatbaar zijn. Een dergelijk experiment moet permanent worden geëvalueerd.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, aan

de heer Hostekint wil ik even zeggen dat hij een loopje neemt met de werkelijkheid wanneer hij het over vrijwilligheid heeft. De minister bevestigde zelf dat waar het probleem zich echt stelt, waar men dus een aanzienlijk aantal vreemdelingen huisvest, de toepassing van het spreidingspact – het non-discriminatiepact – verplicht is.

De VLD verzet er zich tegen dat protestantse scholen, Joodse scholen enzovoort, de specificiteit van hun onderwijs verdedigen.

Het Vlaams Blok steunt deze scholen volledig.

Bovendien overdrijft de VLD sterk als zij beweert dat de leerachterstand van jonge vreemdelingen te wijten is aan de concentratiescholen zelf. Beseft u dat u daarmee de leraars van die scholen, die zich dag na dag inzetten, zwaar beledigt ? Daar probeert men tenminste iets aan de achterstand te doen. De minister zegt tevens dat men moslims in het katholieke onderwijs moet kunnen opnemen : wel in de katholieke concentratieschool in de Sint-Margrietstraat in Gent, hangen geen kruisbeelden meer omdat dit de moslims zou kunnen shockeren.

Ik dank de minister voor het feit dat hij de vijf pilotogemeenten nu toch heeft bekendgemaakt. Het verbaast mij echter dat wij dit nu pas, in een plenaire vergadering van het Vlaamse parlement vernemen. De bewuste gemeenten maakten blijkbaar niet erg veel publiciteit rond de toepassing van het non-discriminatiepact in hun scholen.

Minister L. Van den Bossche : De vraag werd in het parlement gesteld, dus antwoord ik er naar behoren op. Dat is mijn taak. Van de voorgeschiedenis lig ik niet wakker : ik antwoord op een terecht gestelde vraag. Dat is elementaire fair play.

De heer F. Van den Eynde : Niettemin blijft het mij verbazen dat dit alles zo stil wordt gehouden.

U zegt ten slotte dat scholen niet

worden verplicht aan dit zogenaamde overleg deel te nemen en dat de sancties enkel gelden bij weigering van participatie. Ik heb hier de tekst van het pact en merk op dat voor de scholen van de gemeenten waar het probleem zich het scherpst stelt – de Brusselse agglomeratie, de mijngebieden enzovoort – er in sancties wordt voorzien bij het weigeren van deelname aan het overleg, bij het manifest blokkeren van het gemeentelijk overleg en bij het overtreden van afspraken zoals die zijn neergelegd. Met andere woorden, men verplicht de scholen zich bij het pact aan te sluiten. Dat is geen overleg, maar dat zijn oekazes van het beleid. Het grootste probleem van het onderwijs in Vlaanderen is dat de vrijheid meer en meer teloor gaat. (**Applaus VB**)

De voorzitter : De heer Eeman heeft het woord.

De heer J. Eeman : Ik zei enkel dat leerachterstand en leerproblemen in concentratiescholen frequenter voorkomen dan in andere scholen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van den Eynde werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer L. Martens tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de recente beslissing van de Vlaamse regering om alle ASO-scholen verplicht toegankelijk te maken voor jongens en meisjes

De voorzitter : Aan de orde is de

Voorzitter

interpellatie van de heer Luc Martens tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de recente beslissing van de Vlaamse regering om alle ASO-scholen verplicht toegankelijk te maken voor jongens en meisjes.

De heer Martens heeft het woord.

De heer L. Martens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, via de pers vernamen wij dat de Vlaamse regering op 26 januari 1994 een ontwerp van besluit goedgekeurde dat het koninklijk besluit van 29 juni 1983 wijzigt.

Die wijziging is tweeledig : het begrip beroepsopleiding en dus meteen het verbod jongens of meisjes te weigeren, wordt uitgebreid tot de tweede en derde graad van het algemeen secundair onderwijs. Dit betekent dus dat het algemeen secundair onderwijs terechtkomt in het regime dat wij nu al in het beroepssecundair en technisch secundair onderwijs kennen.

Een andere en niet minder belangrijke wijziging, betreft de uitzonderingsregel die voordien in het koninklijk besluit van 1983 was ingeschreven. Deze luidt, ik citeer : De gelijke toegang is verplicht, tenzij er in de gemeente of in de aangrenzende gemeenten een instelling met hetzelfde karakter aanwezig is, die dezelfde opleiding organiseert voor leerlingen van een andere sexe. Einde citaat.

Die uitzonderingsregel wordt dus ook afgeschaft. Het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering brengt op twee vlakken wijzigingen aan en heeft dus niet alleen gevolgen voor het algemeen secundair onderwijs maar ook voor het beroeps en technisch secundair onderwijs.

Het is niet mijn bedoeling om een debat te openen over de coëducatie. Dat debat is overigens achterhaald, en de CVP is trouwens voorstander van dit concept. Ik citeer in dit ver-

band een van de congresbesluiten die wij in 1986 in Oostende hebben goedgekeurd : De christen-democraten pleiten voor een echte coëducatie, een gemengde roldoorbrekende opvoeding van meisjes en jongens naar een meer gelijk toekomstperspectief van deelname aan, ontplooiing en verantwoordelijkheid in alle levensdomeinen : het persoonlijke, het familiale, het beroepsmatige en het maatschappelijke. Einde. citaat.

Het gaat hier voor mij vandaag om de grondslag en de verantwoording van de beslissing en de gevolgen daarvan.

Ik stel mij namelijk vragen over de opportuniteit van de beslissing, over de juridische fundering ervan en over beleidsmatige verantwoording.

Op het vlak van de opportuniteit kan men zich de vraag stellen of wij niet geconfronteerd worden met een bedilzuchtige overheid die op het centrale Vlaamse vlak alles probeert te regelen. Hierdoor komt ze in tegenspraak met haar pogingen op een aantal andere vlakken, namelijk het versterken van de lokale autonomie en het creëren van ruimte voor een eigen pedagogisch project.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Wat u nu zegt, staat in schril contrast met de opmerkingen van de heer Van Hecke in de discussie over de ARGO, waar men ervoor pleit om politiek en onderwijs nog meer met elkaar te vermengen.

De heer L. Martens : Over het ARGO-decreet wordt morgen geïnterpelleerd, u kunt uw vragen dus best tot morgen bewaren. Laten wij ons beperken tot wat hier aan de orde is.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Dit besluit is tot stand gekomen na ontelbare processen, die allemaal op een bepaalde wijze werden uitgesproken. Uiteindelijk heeft de Vlaamse Onderwijsraad een collec-

tief initiatief genomen, en er werd mij vanuit alle netten gevraagd dit besluit te nemen.

Het advies van de VLOR was unaniem, en ik heb het zonder meer doorgevoerd, zonder er enige politieke verklaringen over af te leggen. Mij leek dit een service aan het onderwijsveld, en het woord "bedilzucht" ligt mij dan ook wat op de maag.

De heer L. Martens : Ik ben verheugd dat u daar gevoelig voor bent, u zult daar in de toekomst behoedzaam moeten voor blijven. U gebruikt de VLOR nu als een soort schaamlapje om deze beslissing te nemen.

Mag een overheid op het centrale vlak zover ingrijpen ? Moet zij niet binnen een welbepaald kader ruimte scheppen opdat verschillende pedagogische projecten – weliswaar met respect voor planificatie, rationalisatie, budgettaire mogelijkheden en keuzemogelijkheden – op het veld zelf gestalte kunnen krijgen ?

Dreigen wij hier niet in een nieuw soort concurrentiestrijd terecht te komen, die vanuit verschillende invalshoeken zou kunnen ontstaan ? De afspraken die voorheen tussen een aantal scholen bestonden om elkaar niet te beconcurreren, boeten nu aan belang in.

Bovendien dreigt het gevaar dat bepaalde scholen hun eigen karakter, gericht op jongens of meisjes, zullen proberen door te zetten via een beroep op de Raad van State of het Arbitragehof, om dit daarna te presenteren als een soort van elitemodel, waardoor men hoopt sterker te kunnen mobiliseren.

Dreigen de meisjesscholen niet in een kwetsbare positie terecht te komen ? In de praktijk blijkt immers dat meisjes gemakkelijker naar jongensscholen gaan dan omgekeerd. Het is trouwens opvallend dat de zusters-directrices in meisjesscholen meestal door mannelijke directeurs worden vervangen. Het kan nuttig

Martens

zijn om na te gaan waarom vroegere jongensscholen succesvoller zijn dan vroegere meisjesscholen, zelfs wanneer zij dezelfde richtingen aanbieden en beschikken over een hoge onderwijscultuur.

De inspanning die wordt gevraagd van de betrokken instellingen zal veel geld vragen, want men zal moeten investeren in infrastructuur. Er zal ook een bijkomende inspanning moeten worden geleverd op het vlak van de bijscholing, nascholing, en omscholing van de leerkrachten. Dit komt zeer ongelegen, want de DIGO, de Dienst voor de Investerings Gesubsidieerd Onderwijs, wordt nu reeds met een wachlijst geconfronteerd die budgettair meer dan 2 miljard frank bedraagt.

Volgens regels die gelden voor de overheidsbestellingen moeten bepaalde procedures worden gerespecteerd, die men ook niet meer rond kan krijgen, wanneer alles voor 1 september zou moeten worden uitgevoerd.

Wij stellen overigens vast dat wij de jongste twee jaar de werkingsmiddelen op het niveau van het secundair onderwijs hebben beperkt. Bovendien worden een aantal bijkomende lasten op de werkingskosten van het secundair onderwijs afgewenteld. Ik verwijs onder meer naar de discussie die wij hebben gevoerd over de tussenkomst van de inrichtende machten in de vervoerkosten van de leerkrachten.

Er was voor de scholen overigens geen echte aankondiging. Men wist wel dat er een discussie aan de gang was, maar op het terrein is deze snelle beslissing als een verrassing ervaren, en men moet nu vlug reageren. Men moet op korte tijd komen tot pedagogische heroriëntatie, men zal het personeelsbeleid moeten herdenken en ervoor zorgen dat de leerkracht zich op dit nieuwe project en deze nieuwe schoolcultuur kan afstemmen. De schoolteams zullen anders moeten tewerkgaan. Het advies

van de VLOR dateert van juni 1983 en zou pas ingaan vanaf 1 september 1994. Het lijkt mij veel realistischer om de streefdatum van 1 september 1995 voorop te stellen.

Deze bedenkingen mag u niet lichtvaardig aan de kant schuiven, want het onderwijsveld wordt nogal eens onrustig gemaakt. Er is al eens een editorialist geweest die u, mijnheer de minister, de "paniekzaaier" heeft genoemd. Het onderwijsveld vraagt dat u hen inderdaad niet voortdurend opjaagt.

Dan heb ik nog een reeks bedenkingen bij de juridische basis van de beslissing, zowel op vormelijk als inhoudelijk vlak. Men kan zich de vraag stellen of zulk een ingrijpende beslissing – namelijk het veralgemenen van het gemengd onderwijs – wel kan op deze manier.

Heeft de Vlaamse regering wel het recht een koninklijk besluit via een besluit van de regering te wijzigen zonder de Vlaamse Raad hierbij te betrekken? Denkende aan de prul-laria die wij hier soms moeten behandelen, meen ik dat deze beslissing toch wel een breed en ernstig debat had verdiend.

Mijnheer de minister, ik heb ook het besluit nauwkeurig vergeleken met het oorspronkelijk koninklijk besluit. Volgens artikel 1 van dat besluit wordt de beroepsopleiding in principe verstrekt door alle onderwijs, met uitzondering van het kleuter- en lager onderwijs, het algemeen secundair onderwijs type II en de tweede en derde graad van type 1. Het ontwerpbesluit van de regering voegt hieraan een uitzondering toe, namelijk de tweede en de derde graad van het ASO. Dit ontwerp zal niet leiden tot het beoogde resultaat, en doet bovendien alsof type 1 en type II nog steeds bestaan.

Minister L. Van den Bossche : Er is hier inderdaad een technische fout die de Raad van State zeker zal opmerken, maar wij hebben reeds een tekst ter verbetering klaar.

De heer A. Denys : U zegt dat de CVP voor coëducatie is, maar u noemt zoveel bezwaren op dat het moeilijk valt het standpunt van de CVP op dit punt te kennen. Bent u voor of tegen coëducatie?

De heer L. Martens : Wij zijn voor coëducatie. Naast vrijheid voor de leerling bestaat er echter ook een vrijheid van de inrichtende macht. Zonder de vrijheid van de leerling aan te tasten, moet het mogelijk zijn in een bepaald gebied meer dan één pedagogisch project aan te bieden.

De heer A. Denys : Vindt u dat de vrijheid van de inrichtende macht zover kan gaan dat zij een leerling kan weigeren op basis van geslacht?

De heer L. Martens : In principe kan de inrichtende macht geen leerling weigeren op basis van geslacht. Zij kunnen dat echter wel door zich te baseren op een pedagogisch project en op voorwaarde dat ze de leerling een alternatief bieden. Hier verwijs ik naar wat de Raad van State gezegd heeft over het ontwerp HOBUD-decreet, waarmee wij het volledig eens zijn.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer Martens, u bent, evenals de CVP, zeer onduidelijk op dit punt. Ons standpunt is dat er coëducatie mogelijk moet zijn zoals aparte scholen voor meisjes en jongens mogelijk moeten zijn. De vrijheid van onderwijs is het belangrijkste, en mag niet door taboes verstoord worden.

De heer L. Martens : Ik stel vast dat wij een ander standpunt hebben.

Ik kom terug op mijn juridische bezwaren. Op basis van de Grondwet kunnen we spreken over het spanningsveld tussen de vrijheid van hen die onderwijs aanbieden en de vrijheid van hen die onderwijs vragen. Geen van beide heeft een absoluut karakter. Het ene overheerst thans wel het andere. Door deze overaccentuering van het absolute recht op

Martens

vrijheid voor de onderwijszoekende leerling of student komt hoe langer hoe meer het grondwettelijk recht op vrijheid van onderwijsaanbod in het gedrang, of anders uitgedrukt : het recht van de onderwijsconsument gaat primeren op dat van de onderwijsproducent.

Nochtans staat tegenover de afspraken van de leerlingen en de ouders het even fundamenteel recht van de inrichtende macht om een bepaald pedagogisch model aan te bieden en te verdedigen. Wij menen dat wanneer er in een bepaalde regio een voldoende ruim aanbod is, het moet mogelijk zijn een eigen gefundeerd en verantwoord pedagogisch project te brengen. Al meermaals werd dit standpunt bevestigd.

Ik zou willen besluiten met drie beleidsmatige bedenkingen.

Mijnheer de minister, als u kiest voor gemengd onderwijs, waarvoor vele goede argumenten bestaan, doe dit dan consequent. De huidige situatie – het kleuteronderwijs gemengd, basisonderwijs soms gemengd, de eerste graad van het secundair onderwijs niet gemengd, tweede en derde graad wel gemengd – is te onsamenhangend.

Ten tweede ; probeer van dit besluit geen gebruik te maken om schaalvergroting te organiseren. Velen voelen dit zo aan.

Minister L. Van den Bossche : Hier het woord schaalvergroting bijhalen, is een weinig eerlijke wijze van een debat te voeren. Dat is een zeer erge misleiding die ik niet aanvaard.

De heer L. Martens : Mijnheer de minister, het is onze taak hier weer te geven wat er bij de mensen leeft.

Velen vragen zich inderdaad af of dit besluit geen verborgen agenda voor schaalvergroting inhoudt. Ik voel mij dus verplicht u die vraag te stellen.

Ten derde, het feit dat men de ver-

algemening van het gemengd onderwijs via een herdefiniëring van de beroepsopleiding zoekt door te drukken, acht ik bedenkelijk. Het lijkt mij een slinkse omweg, terwijl dit probleem beter gediend is met een open debat en een duidelijke en directe keuze.

Mijnheer de minister, ik heb tot slot nog een aantal vragen.

Op welke grond verwacht u voor dit ontwerp-besluit een gunstig advies van de Raad van State ?

Indien het advies van de Raad van State gunstig is voor dit ontwerp-besluit, maar de formulering nog geen volledige duidelijkheid biedt, vrees u dan niet dat sommigen naar het Arbitragehof zullen stappen ?

Kan in het licht van de onduidelijkheid die in de twee vorige punten is vervat de veralgemening van het gemengd onderwijs reeds met ingang van volgend schooljaar worden doorgedrukt ?

Welke supplementaire middelen zult u vrijmaken voor de noodzakelijke infrastructuurwerken en voor de bijeen omscholing van de leerkrachten, opdat de veralgemening van het gemengd onderwijs probleemloos zou kunnen worden doorgevoerd ?

Hoe zal u oordelen over de gemengde scholen die gescheiden klassen en gescheiden lessen organiseren ?
(Applaus bij de CVP)

De voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, vrijheid is ondenkbaar zonder keuzemogelijkheid, vrijheid veronderstelt alternatieve mogelijkheden. In een één-partijstaat zijn er geen vrije verkiezingen mogelijk. In een één-schoolsysteem is er geen vrijheid van onderwijs. De vrijheid is nochtans een van de hoekstenen van het Schoolpact. De jongste maatregelen inzake onderwijs hollen de vrijheid steeds meer uit. Het eenheidstype was een eerste stap in die richting. De inrich-

tende machten, de ouders en de leerlingen verloren hun vrijheid te kiezen tussen het VSO en het klassieke onderwijstype, type II genoemd. De overheid legde willens nillens één model op.

Na de gedwongen multiculturalisering via het zogenaamde non-discriminatiepact en onder de bedreiging de subsidies te verliezen, volgt nu de verplichte invoering van het gemengd onderwijs, alweer onder de bedreiging te subsidies te verliezen.

Minister L. Van den Bossche : Nergens is in een sanctie voorzien.

De heer G. Annemans : Het Vlaams Blok neemt geen standpunt in pro of contra gemengd onderwijs. Dat is onze taak niet, en onze ambitie evenmin.

Wij pleiten wel zeer uitdrukkelijk voor de keuzemogelijkheid : ouders moeten zelf kunnen beslissen of zij hun kinderen al dan niet naar een gemengde of niet-gemengde school willen sturen. Die keuzevrijheid wordt hen met dit ontwerpbesluit ontnomen. Ze hadden geen enkele inspraak in deze beslissing. In essentie getuigt dit van een verdoken totalitaire denkwijze. Pluralisme betekent dat verschillende visies, systemen, gedragsvormen naast elkaar kunnen bestaan. Een systeem wordt onder dwang opgelegd, terwijl alle andere systemen worden verboden. Wie zich verzet, verliest zijn subsidies. Big brother, of moeten wij zeggen big sister, is watching you.

In een democratie is het niet de taak van de overheid de burger een bepaalde ideologie op te dringen, noch over het feminisme, noch over de emancipatie, noch inzake onderwijs.

De politici die in het debat over de multiculturele maatschappij heel hypocriet de lof zingen van de verscheidenheid, het pluralisme, het broederlijk naast elkaar leven, dringen ons in het onderwijsdebat een eenheidsworst op. Inzake onderwijs geen verscheidenheid, geen respect voor wie er een andere mening op

Annemans

nahoudt voor de opvoeding van jongens en meisjes, geen respect voor wie een andere visie heeft op de rol van mannen en vrouwen in de samenleving.

De toverwoorden zijn plots uniformiteit en gelijkschakeling. Aan die theorie van gelijkheid wordt zelfs de vrijheid opgeofferd. Een groot deel van de ouders geeft nog altijd de voorkeur aan niet-gemengde scholen, wat één van de troefkaarten was van het vrij onderwijs. De minister tracht het vrij onderwijs die troefkaart uit handen te nemen en maakt daarbij gebruik of misbruik van het machtigste wapen dat hij heeft, namelijk de subsidies.

Minister L. Van den Bossche : Dat is onjuist wat u zegt over de subsidies. Een ouder die meent dat zijn kind ten onrechte geweigerd is, kan wel naar de rechtbank gaan. Nergens vermeldt het ontwerpbesluit echter dat subsidies kunnen worden ingehouden.

De heer G. Annemans : De minister verbindt er zich dus vandaag toe geen sancties te treffen.

Minister L. Van den Bossche : De tekst die vandaag voorligt, houdt geen sanctie in en zal die ook niet inhouden als hij van de Raad van State terugkomt. De rechtbanken en hoven zijn er om hun rol te spelen.

De heer G. Annemans : U engageert zich dus niet tegenover de gerechtelijke uitspraken in deze zaak.

Minister L. Van den Bossche : De uitspraken van de rechtbanken moeten ten uitvoer worden gelegd door de eisende partij tegen de verwerende partij en daar heb ik niets mee te maken.

De heer G. Annemans : Met die uitspraken hebt u dus niets te maken ?

Minister L. Van den Bossche : Neen, inderdaad.

De heer G. Annemans : U laat het over aan deurwaarders om kinderen

van de ene naar de andere klas te sturen.

Minister L. Van den Bossche : De rechtsstaat is de rechtsstaat.

De heer G. Annemans : Verder is er geen sanctie mogelijk ?

Minister L. Van den Bossche : Verkiest u een sanctie ?

De heer G. Annemans : Goed, wij hebben begrepen dat de minister van Onderwijs geen sancties oplegt aan de scholen die zullen weigeren het gemengd onderwijs in te voeren.

Minister L. Van den Bossche : Soms zijn sancties noodzakelijk. Nu is er een uitspraak van de rechtbank en die moet worden nageleefd.

De heer G. Annemans : Naar mijn mening is er geen parallel met het non-discriminatiepact.

De voorzitter : Mijnheer Annemans, mag ik u verzoeken, uw betoog af te ronden ?

Minister L. Van den Bossche : Hier gaat het om iets waarvoor er een juridische grondslag bestaat, terwijl het non-discriminatiepact een verklaring is die gezamenlijk werd ondertekend. Juridisch is er een groot verschil. Wanneer er een objectieve rechtsregel bestaat, moeten de rechtbanken zich hieraan houden. Wanneer het echter gaat om een verklaring, dan geldt dit inter partes. Wanneer de partijen die een akkoord sluiten aan de overheid vragen om zich hierbij aansluiten, kan zij dit doen. Zij kan dan ook sancties nemen.

De heer G. Annemans : Mijnheer de minister, dan is het nog merkwaardiger dat u de subsidies aanhaalt als casus belli, ten aanzien van iets dat niet eens wettelijk is geregeld, terwijl u dit bij de wettelijke beschikkingen niet doet.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer Annemans, het gaat niet om de subsidies, maar over het principe dat de discussie doorgang moest vinden.

Mag ik u verzoeken de werkelijkheid niet te verdraaien.

De heer G. Annemans : De scholen die zouden menen dat de toepassing van het non-discriminatiepact afhankelijk wordt gemaakt van hun subsidies, hebben zich dus vergist ?

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de minister, u vraagt om de tekst te volgen en eerlijk te zijn. Daarstraks heb ik gezegd dat de scholen die zijn gevestigd in een gebied waar er een vreemdelingenprobleem is, worden verplicht het non-discriminatiepact toe te passen. Nu zegt u dat dit niet juist is.

De voorzitter : Mag ik u verzoeken een duidelijk onderscheid te maken tussen beide interpellaties ?

Mijnheer Annemans, mag ik u verzoeken af te ronden ?

De heer G. Annemans : Mijnheer de voorzitter, door deze maatregel zal de positie van het vrij onderwijs opnieuw worden verzwakt.

Gedurende de laatste jaren zijn er reeds vele maatregelen genomen om van ons onderwijs een staatsonderwijs te maken, dit in de stalinistische betekenis van het woord. De verantwoordelijke partij hiervoor is de CVP, die gedurende de afgelopen vijf jaar heeft gefaald in de consequente verdediging van het vrij onderwijs.

De heer Martens was niet zeer duidelijk, maar ik geef hem het voordeel van de twijfel. Ik heb de indruk dat de CVP nu wakker wordt, maar sinds het aantreden van minister Coens heeft zij alleen maar de terugtocht en het afstaan van de ministeriële macht georganiseerd.

Het Vlaams Blok zal zich voor de vrijheid van het onderwijs in Vlaanderen blijven inzetten. Wij zullen de eenheidsworst nooit aanvaarden.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer L. Martens : Mijnheer de voorzitter, met een aantal uitspraken van de heer Annemans ben ik het niet eens.

Ten eerste, vandaag denkt men in vele scholen en in brede onderwijskringen met heimwee terug aan wijlen minister Coens. Het is zeer duidelijk dat hij een enorme inspanning heeft gedaan.

Ten tweede, wij zijn voorstander van de vrijheid van onderwijs. Dit betekent dat de leerling moet kunnen kiezen voor het model dat het best bij zijn ambities past. Dit kan echter niet onbegrensd zijn. Er moet ook een vrijheid zijn op het vlak van de inrichting van onderwijs. De vrije keuze van de ouders en van de leerlingen is zeer belangrijk. Wanneer er in een bepaalde regio echter ruimte is voor een eigen pedagogisch project, moet dit kunnen.

De voorzitter : De heer Verleyen heeft het woord.

De heer 1. Verleyen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de SP staat achter de principiële beslissing van de Vlaamse regering om het koninklijk besluit van juni 1983 met betrekking tot de gelijke behandeling van mannen en vrouwen inzake de toegang tot de beroepsopleiding, verstrekt in de onderwijsinstellingen, op twee vlakken te wijzigen : ten eerste, ook het algemeen secundair onderwijs onder de toepassing van dit koninklijk besluit brengen.

Ten tweede, de bepaling te schrappen dat de inschrijving van een leerling door de school steeds geweigerd kan worden op basis van zijn geslacht, indien ter plaatse ongehinderd geopteerd kan worden voor een andere school van hetzelfde karakter en met dezelfde opleiding binnen bepaalde afstandsgrenzen.

Dit koninklijk besluit is de uitvoering van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering, waarmee België de EEG-richtlijn van 9 februari 1976 betreffende gelijk-

ke behandeling van mannen en vrouwen in het arbeidsproces toepast.

Met ingang van het schooljaar 1983-1984 werden door dit koninklijk besluit gelijke toegangskansen voor jongens en meisjes gewaarborgd voor het hoger, het technisch en het beroepssecundair onderwijs. Het algemeen vormend secundair onderwijs werd echter niet als beroepsopleiding gecatalogeerd. In het arrest van 6 september 1989 heeft de Raad van State evenwel geoordeeld dat in België ook het algemeen secundair onderwijs in zijn vernieuwde vorm, met name het eenheidstype, moest worden gekwalificeerd als beroepsopleiding in de zin van het EEG-verdrag. Op die manier werd er dus een juridische basis gecreëerd. De Vlaamse regering heeft nu gehoor gegeven aan het advies van de Raad voor het secundaire onderwijs van de VLOR die er in opvolging van de staten-generaal voor het TSO unaniem heeft op aangedrongen om het koninklijk besluit van 1983 te actualiseren.

Het verheugt ons dat hierdoor eindelijk alle restricties voor een gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de toegang tot het secundair onderwijs zijn opgeheven. Het is immers een moderne beschafte maatschappij onwaardig dat ouders de toegang van zoon of dochter tot een onderwijsinstelling moeten afdwingen via de rechtbank. Voor het TSO, het BSO en het hoger onderwijs waarop het koninklijk besluit reeds sedert het schooljaar 1983-1984 van toepassing is, geldt nu geen enkele beperking meer. Hoewel er in het vrij onderwijs reeds scholen bestaan die zich vrijwillig voor jongens en meisjes openstellen, zal de veralgemening van het principe, zoals bij de invoering van het eenheidstype, van de scholen en van de ouders ongetwijfeld enige aanpassing vereisen. Wellicht is een geleidelijke invoering dan ook wenselijk.

Het principe dat alle maatschappelijke groepen, zonder enig onderscheid, gelijke kansen in het onder-

wijs en gelijke ingang tot de onderwijsinstellingen moeten krijgen, moet worden gerespecteerd. Dit betekent dat alle secundaire scholen hun publiciteit en promotie tot meisjes en jongens moeten richten. Alle PMS-centra moeten in het kader van de studie- en beroepsvoorlichtingskeuze, vrij kunnen adviseren en oriënteren. Al te vaak is de sectaire jongens- en meisjesschool gebruikt om rolbestedigend te werken en om de studiekeuze mee te bepalen. Het argument van concurrentieafspraken tussen vrije scholen mag niet worden ingeroepen om leerlingen door te verwijzen.

Wij hopen dan ook dat de minister het advies van de VLOR zal volgen. Aan alle secundaire scholen en onderwijsinstanties moet via een omzendbrief worden meegedeeld dat zij hun publiciteit en promotie voor studierichtingen tot beide geslachten dienen te richten.

Het waarborgen van een gelijke toegang voor jongens en meisjes impliceert echter niet dat de feitelijke gelijkheid qua kansen is gerealiseerd. Andere factoren zoals de studiekeuzebegeleiding, de veelal onbewuste seksespecifieke werking van de school en de rol van de leerkrachten zijn hierbij van groot belang. Wij vragen de minister dan ook om ook aan deze factoren aandacht te schenken, bijvoorbeeld in het kader van het uittekenen van een nieuw PMS-beleid en van een nieuw perspectief van het lerarenambt.

Mijnheer Martens, wat de bedilzucht betreft, onze fractie pleit voor een degelijk evenwicht tussen de lokale en de netautonomie enerzijds en een democratisch ontstane beleidsvisie op het vlak van onderwijs anderzijds. Wat hier gebeurt is daar volgens ons niet mee in strijd.

De heer Martens haalde samen met DIGO ook het tijdsgebrek aan. Ik wil hem waarschuwen om toch maar voorzichtig te zijn. In hetzelfde artikel waarin ik een aantal argumenten terugvind, spreekt men in eerste in-

Verle yen

stantie van 1994 terwijl men in één adem ook 1995 noemt en 1997 ideaal noemt. Wellicht hoopt men het op de lange baan te schuiven om het nooit te moeten invoeren. Wij zijn alleszins tevreden dat de CVP samen met ons opteert voor coëducatie.

De voorzitter : De heer Tavernier heeft het woord.

De heer J. Tavernier (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, zoals velen onder u keek ik wat eigenaardig op bij de interpellatie van de heer Martens.

De meesten van ons zullen akkoord gaan met de inhoud van de congresresolutie van de CVP waarin staat dat zij voor coëducatie zijn. In zijn inleidende zin stelt de heer Martens echter dat het debat over coëducatie eigenlijk voorbij is. Waarschijnlijk is dat dan te danken aan de congresresolutie van de CVP. Toen ik de rest van zijn uiteenzetting hoorde, begreep ik dit niet en ik begreep het evenmin toen ik het Vlaams Blok daarover hoorde praten. Het debat over coëducatie is in Vlaanderen nog steeds niet voorbij. Er worden niet alleen achterhoedegevechten gevoerd, ik had de indruk dat er op deze tribune een voorhoedegevecht werd gevoerd.

De heer L. Martens : Dit neem ik niet ! Wij kiezen zelf voor coëducatie maar wij vinden dat zij die een ander pedagogisch project willen ontwikkelen dat onder welbepaalde voorwaarden moeten kunnen. Knoop dat in uw oren. Het debat ging volgens mij over opportuniteit. Is het opportuun om dit op zo'n korte termijn door te zetten ? Hoe definiëren wij de vrijheid van onderwijs ? De beslissing die aan de orde is, laat strikt genomen geen enkele ruimte voor het opzetten van een eigen project. Wij hebben ervoor gepleit om in die ruimte wel te voorzien, ook al is de grondkeuze er één voor coëducatie. Laat dat duidelijk zijn.

De heer J. Tavernier : Vertrekken de van de duidelijke probleemstelling van de heer Martens zou ik het even over de vrijheid van onderwijs willen hebben. Het grootste deel van het secundair onderwijs in Vlaanderen behoort tot het vrije katholieke net. Eigenlijk is daar geopteerd voor gescheiden opvoeding van jongens en meisjes. Men heeft coëducatie in het basisonderwijs en, in mindere mate, in het secundair onderwijs slechts toegelaten in die gevallen waar het nodig was door de omstandigheden en de aantallen leerlingen. Het was geen project, het gebeurde onder druk van de omstandigheden. In de laatste jaren gebeurde dat in het algemeen secundair onderwijs ook onder druk van de rechtbanken. Ouders die kozen voor gemengd onderwijs binnen het vrij onderwijs kregen die mogelijkheid immers nergens geboden. De vrijheid van onderwijs wordt zeer eenzijdig geïnterpreteerd als vrijheid voor wie onderwijs aanbiedt en in veel mindere mate voor wie onderwijs vraagt. In feite is het een schande dat ouders die voor een bepaald net kiezen zich tot een rechtbank moeten wenden om af te dwingen dat hun jongen naar een meisjesschool zou kunnen gaan of omgekeerd. Men schermt dan telkens met de term pedagogisch project. Ik heb nog steeds vrij goede contacten, ook met het katholieke net. Ik maak die discussies weer mee. Ik vraag u mij één enkel pedagogisch project te tonen waarin uitdrukkelijk staat dat het gebaseerd is op het geslacht. De term pedagogisch project wordt in verschillende contexten misbruikt om een ander, verborgen pedagogisch project te propageren. Ik zou willen dat men mij eens heel duidelijk uitlegt wat nu juist de eigenheid is van een jongens- of een meisjesschool. Ik heb zelf les gegeven in een meisjesschool, ik ken daar de voor- en nadelen van. Achter dit alles zit een verborgen doelstelling.

Agalev opteert voor het bestrijden van elke vorm van discriminatie.

Daarom opteren wij ook heel duidelijke

lijjk voor coëducatie. Ik sluit mij aan bij de betreffende resolutie van het CVP-congres. Dit is een zeer goed uitgangspunt en ik ben blij dat de minister deze resolutie gedeeltelijk in beleidsdaden vertaalt. Uit pedagogische overwegingen vraag ik hem om toch een stap verder te zetten. Mijnheer de minister, het is misschien inderdaad wat bruusk op 1 september 1994 als ingangsdatum voorop te stellen. Er zijn een aantal praktische bezwaren en ik geef er de voorkeur aan dat de scholen zich hier positief op kunnen voorbereiden. Zonder lichte dwang zal men zich echter op niets voorbereiden. Dat is zo voor heel wat hervormingen in het onderwijs. Als u uit principe opteert voor gemengd onderwijs lijkt het mij logisch dat u de inrichtende machten vraagt om dit ook toe te passen in het kleuteronderwijs, het lager onderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs. Ik wil ook de aandacht vragen voor een probleem dat zich stelt voor het onderwijs in het algemeen en niet specifiek voor het gemengd onderwijs. Als wij een pedagogisch verantwoord onderwijs met coëducatie willen krijgen, dan moet het leerkrachtenkorps gemengd zijn. Het gevaar bestaat dat het lerarenambt te sterk vervrouwelijkt. Gezonde coëducatie veronderstelt ook een gemengd lerarenkorps. Dit aandachtspunt raakt ook aan heel wat andere aspecten.

De voorzitter : De heer Appeltans heeft het woord.

De heer L. Appeltans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we krijgen hier onverwacht te maken met een vooruitgeschoven debat. Voor zover ik weet, liggen de teksten nu bij de Raad van State en hebben wij nog geen antwoord gekregen. Bij dit onderwerp is blijkbaar niet bang voor demagogische argumenten, gekruid en afgewisseld met juridische interpretaties. Ik geloof dat zowat alle aspecten al aan bod zijn gekomen. Ik zal mij dan ook bij sommige

Appeltans

uitspraken aansluiten met hier en daar een kleine nuancering.

Collega Martens heeft er reeds op gewezen dat we niet de polemiek dienen te voeren over de zin of de onzin, het pro of het contra van de coëducatie. Toch stel ik vast dat dit thema in dit parlement nog veel emoties losweekt. Ik dacht nochtans dat dit een achterhoedegevecht was. Reeds in een ver verleden waren we het er principieel over eens geraakt dat coëducatie eigenlijk de normaalste zaak van de wereld is. Het is dus niet iets dat wij zouden moeten uitvinden in 1994.

Mijnheer Martens, ik ben het eens met uw uitgangspunt. Toch zou ik u willen vragen sommige van uw argumenten, zoals onder andere, de infrastructuur en de materiële aspecten, te relativiseren. Het blijkt immers dat een heel aantal scholen, ook van het katholieke net – ik kan daarvan persoonlijk getuigen aangezien ik in zo een school werkzaam ben geweest – in de praktijk op enkele maanden tijd de overstap van jongensschool naar gemengde school met goede resultaten hebben gezet. In dat concrete geval hebben wij ons wel gekant tegen een hervorming in één geïsoleerde school in de streek.

Mijnheer de minister, voorziet u in gemeenschappelijke voorbereidende gesprekken tussen scholen van een zelfde stad of streek om te voorkomen dat scholen zich met een 'uni-sex'-uithangbord zouden gaan concurreren en zich met het oog op concurrentievoordeel als eliteschool voor hetzij jongens, hetzij meisjes, zouden profileren ?

De heer Martens heeft gewezen op de subtiële werkwijze waarmee sommige instellingen hun niet-gemengde karakter zouden kunnen trachten te bewaren.

Mijnheer de minister, nu we dat thema toch hebben aangesneden, zou u misschien enige toelichting kunnen verstrekken bij de wijze waarop de

huidige besluiten zijn tot stand gekomen en omtrent het overleg dat eraan is voorafgegaan. Het zou overigens interessant zijn te weten wie de vragende partij was voor het uitwerken van dit ontwerp van decreet.

Collega's, wij willen bekampen dat er naast de bestaande categorieën een nieuwe categorie van scholen zou ontstaan. Scholen kunnen wel op een gezonde manier met elkaar concurreren als dat geschiedt op basis van kwaliteit ; deze wedijver moet zich overigens niet alleen extern ontwikkelen, maar ook intern, in de school.

Mijnheer de minister, u kan ons misschien inlichten over het aantal ASO-scholen in Vlaanderen dat hierbij betrokken is. Ik heb immers de indruk dat de zuivere jongens- en zuivere meisjesscholen op dit ogenblik in de minderheid zijn in ons Vlaams onderwijslandschap. Klopt het dat het bijna uitsluitend scholen uit het vrije katholieke net betreft ?

Collega's, de Volksunie heeft steeds gepleit voor coëducatie in de breedste zin van het woord, zonder daaraan enige verplichting of bestraffing te koppelen. Het principe zelf laat echter niet de minste twijfel bestaan.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank alle raadsleden die deelgenomen hebben aan dit geanimeerde debat.

Voorafgaandelijk wil ik twee opmerkingen maken bij de toespraak van collega Martens.

Collega Martens, de heimwee naar een bepaalde periode, zal ook de herinnering aan een grote juridische verwarring weer levendig maken. Een aantal mensen hebben zich op grond van bepaalde juridische teksten tot de rechtbanken gewend en werden in het gelijk gesteld. Dientengevolge heeft zich een merkwaardige rechtsonzekere toestand ontwikkeld.

Voorts ben ik het ermee eens dat het besluit duidelijker kan worden geformuleerd. Dat neemt niet weg dat de huidige formulering exact is.

Het ASO wordt ingevoerd als een uitzondering in het geheel en het uitzonderingskarakter ervan wordt jaar na jaar opgeheven.

Collega Appeltans, ik dank u voor uw vraag, u stelt mij in de gelegenheid een klaar antwoord te geven.

De grond van de zaak is dat dit geen snood plan is van de minister van Onderwijs, die zich amuseert met het ontwerpen van een bijkomend besluitje.

In feite werd de discussie op initiatief van één net in de VLOR geopend met de vraag desbetreffend de nodige reglementaire duidelijkheid te scheppen.

De VLOR die samengesteld is uit alle deelgenoten aan het Vlaamse onderwijslandschap, heeft hierover van gedachten gewisseld en mij een unaniem advies overgezonden.

Collega's, ik wil hier een parenthesis openen. In de politiek moeten we erin slagen de overlegstructuren waar te maken. De koepels die zich als vertegenwoordiger van een geheel aan autonome instellingen sterk maken, moeten hun vertegenwoordigende rol ook echt spelen. Zo niet, dient deze koepel niet langer te worden geraadpleegd. Dit betekent ook dat we als parlement de kracht moeten hebben om de vier, vijf, zes, zeven instellingen die in hun koepel een nederlaag hebben geleden en vragen blijven stellen tegen de algemene tendens in, niet achterna te blijven hollen. Als we als volksvertegenwoordiging die kracht in de politiek niet hebben, en erop rekenen twee stemmen links en twee stemmen rechts te rapen door vandaag deze kaart te trekken en morgen een andere, dan dwalen we zwaar en zijn we, naar mijn mening, de ketters gelijk.

De aanstichters van dit debat zijn perfect, ook geografisch lokaliseer-

Van den Bossche

baar. Zowel in mijn eigen stad Gent, als in Antwerpen en Roeselare wordt dit debat door een aantal grote, en respectabele scholen – dat voeg ik er onmiddellijk aan toe – op de voorgrond geplaatst.

Ik herhaal dat de genese van dit besluit het initiatief was van één net, dat geconfronteerd werd met juridische moeilijkheden in diverse scholen en zelf heeft aangestuurd op juridische duidelijkheid. Dit net werd in zijn vraag door alle andere beroepspartners in het onderwijs van alle andere netten gesteund. De VLOR heeft bijgevolg een unaniem advies uitgebracht. Dit unaniem advies werd overgenomen.

Het heeft toch wel enige betekenis dat partners met derwijze verschillende belangen zich allen achter één project scharen. Gezien het unaniem advies vond er geen voorafgaand overleg met de netten plaats. Maar nu het voorstel principieel werd goedgekeurd door de regering, zal conform met artikel 5 van de Schoolpactwet, overleg plaatsvinden met de netten. Op dat ogenblik zal ik kunnen vaststellen of er netten zijn die plots andere verhalen opdissen dan ze tot nog toe in de VLOR hebben gedaan. Ik wacht het advies in van de Raad van State en achteraf kan er zich nog altijd iemand tot het Arbitragehof richten, dat is een democratisch recht. Het beleid zal zoals steeds kennis moeten nemen van het arrest van het Arbitragehof en gebeurlijk aanpassingen moeten aanbrengen aan de algemene spelregels. Ik wil daarop vandaag niet vooruitlopen.

Er werd een nuttige discussie aangekaart door de heer Martens en ook door de heer Tavernier wiens inhoudelijke tussenkomst ik perfect tot de mijne maak. De vraag die door beiden werd gesteld, wens ik te overwegen. Ik voeg er echter meteen aan toe dat aan deze aangelegenheid zowel pro's als contra's verbonden zijn. Binnen de verschillende netten weet

elkeen immers al lang wat er op komst is en wat het advies van de VLOR inhoudt.

Ik wens echter van het overleg dat eerstdaags met de netten zal plaatsvinden, gebruik te maken om de zeer concrete vraag te stellen of 1 september 1994 al dan niet een knellende datum is. Indien blijkt dat de vooropgestelde datum te knellend is, dan zal ik het besluit wijzigen en 1 september 1995 vooropstellen. Volgens mij is het immers niet goed een kunstmatig tempo op te leggen en gezien de unanimiteit van de Vlaamse Onderwijsraad, is het beter het systeem te koppelen aan ideale typische omstandigheden en het graadueel in te voeren zoals bepaald in het huidige besluit.

Tijdens het overleg met de inrichtende machten zal ik rechtstreeks de vraag stellen aangaande de situatie voor het basis- en het kleuteronderwijs waarop ik een officieel antwoord en een officieel standpunt zal eisen. Ik zal uiteraard niet nalaten, indien nodig, hieromtrent voort uitleg te verstrekken aan deze assemblee. Vanuit het beleid werden de noodzakelijke consequenties getrokken van eensgezindheid in het onderwijs en volgens mij is dat de enige wijze waarop deze sector zich kan opstellen.

De discussie over coëducatie behoort al tien jaar tot het verleden – dat hoop ik althans – en deze sociologische evolutie bereikt haar eindpunt. Zoals op het einde van elke evolutie zullen ook hier achterhoedegevechten plaatsvinden. Het is echter jammer dat sommigen, misschien te goeder trouw, maar met de inzet van heel hun intellectueel vermogen, zich storten op de achterhoedegevechten.

Mijnheer Verleyen, er werd mij wel degelijk een vraag gesteld aangaande een omzendbrief waarbij de scholen werden aangemaand de wet van 1978 uit te voeren. Dat betekent dat aankondigingen duidelijk aan de twee geslachten moeten worden ge-

richt. Het lijkt mij logisch dat, eens de regering het besluit definitief goedkeurt, ik dergelijke omzendbrief naar de scholen laat verzenden.

Mijnheer de voorzitter, wat wij ondernemen, gebeurde conform de eensgezindheid in het onderwijslandschap.

Ik meen alzo te hebben geantwoord op de verschillende interpellaties.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer L. Martens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal nog even kort reageren op de uitspraken van een aantal collega's en op het antwoord van de minister.

Ik stel vast dat de neiging bestaat – en hopelijk leren wij dat ooit af – om dergelijke debatten aan te grijpen om de tegensprekers in een bepaalde hoek te plaatsen, zonder dat de personen in kwestie zich daar zelf wensen te situeren.

Als christen-democraten opteren wij voor de coëducatie zonder de vrijheid van onderwijs aan te tasten omdat wij ervan overtuigd zijn dat zulks mogelijk is in een bepaald regionaal kader, onder welbepaalde voorwaarden en mits een goede pedagogische onderbouw.

Ik verschil dus van mening met de heer Tavernier, om wat dichters aan te leunen bij het standpunt van de heer Appeltans.

Andere partijen zoals Agalev en de Volksunie, die kritiek hebben aangaande de beleidsmatige onderbouw en opportuniteit, zeggen precies hetzelfde als de CVP. Mijnheer de minister, u verwijst terecht naar de rechtbanken, maar u weet best dat de uitspraken niet eenduidig waren. In bepaalde vonnissen wordt de nadruk gelegd op de contractvrijheid, terwijl andere de regel van de gelijke toegang vooropstellen.

Minister L. Van den Bossche : Ik heb gezegd dat er rechtsonzekerheid

Van den Bossche

ontstond en dat één net gevraagd heeft die weg te nemen. Het voorstel van de VLOR is in overeenstemming met die primaire vraag.

De heer L. Martens : Met dien verstande dat u eigenlijk het advies van de VLOR niet helemaal overneemt. Want de VLOR adviseert dit vanaf het eerste jaar, maar nu is er een dubbelzinnige situatie, meer bepaald dat dit pas vanaf de tweede graad zal gebeuren.

Minister L. Van den Bossche : Dat is niet waar. Ook daar leest u de tekst niet goed. Ik geef toe dat de formulering duidelijker kon, maar u hebt waarschijnlijk een foutief citaat van een krant gelezen.

Er zal een technische bijsturing gebeuren, ik vermoed trouwens dat de Raad van State vragen zal stellen over die onduidelijkheid.

De heer L. Martens : U bevestigt

dus, mijnheer de minister dat de huidige formulering niet helder is.

Bovendien doet u een aantal niet onbelangrijke toezeggingen, meer bepaald dat u, rekening houdend met de opportuniteit, de timing opnieuw zal onderzoeken en dat u naar een manier zoekt die beantwoordt aan de draagkracht en de ambitie van de verschillende scholen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heren Van den Eynde en Annemans werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Wij komen morgen om 10 uur en om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- **De vergadering wordt om 16.54 uur gesloten.**

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 21)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van 26 januari 1994

Vaste verslaggever : M. Verwilghen, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer A. De Boeck aan de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, betreffende de overeenkomst inzake het rioolwaterzuiveringsstation Brussel Zuid

1. Uiteenzetting van de vraag door de vraagsteller :

Volgens de inspecteur van financiën zou het gezuiverd water van hoger genoemd station niet voldoen aan de Europese normen. Toch heeft het Vlaamse Gewest een overeenkomst (van 12/12/90) met het Brusselse Gewest om voor 11,68 % tussen te komen in de kosten en werd reeds meer dan honderd miljoen frank betaald.

1. Kan de minister de precieze bedragen uitgetrokken voor het RWZI Brussel Zuid mededelen ?
2. Slaan deze kosten op de bouw van het station alleen of ook op de collectoren ?
3. Heeft de minister laten onderzoeken of betreffend RWZI Brussel Zuid voldoet aan de Europese normen ter zake ?
4. Zo ja, door wie werd het onderzoek uitgevoerd ?

2. Antwoord van de minister

Het aandeel van het Vlaamse Gewest in de kosten voor dit zuiveringsstation is 11,68 percent. De totale kostprijs van het station wordt geraamd op 2,498 miljard frank, waarvan 1,1 miljard frank wordt uitgetrokken voor het RWZI zelf. De rest van het bedrag dient voor de aanleg van de collectoren. Op dit ogenblik is aan het Vlaamse gewest reeds een bedrag van 112.417.946 frank gefactureerd.

Op de vraag of dit rioolwaterzuiveringsstation voldoet aan de Europese normen, antwoordt de minister dat hij reeds vroeger, op 2 september 1992 de tertiaire zuivering heeft aangekaart bij het Brusselse Gewest en dat hij heeft gevraagd of er een nutriëntenzuivering was gepland. Hierop werd negatief geantwoord op basis van de bepalingen van de overeenkomst met het Brusselse Gewest. Volgens het Brusselse Gewest zou het zuiveringsstation Brussel Zuid ook volledig conform de Europese richtlijnen ter zake zijn.

Op dit ogenblik onderhandelt de minister met het Brusselse en het Waalse Gewest om in het kader van de Europese richtlijn inzake de zuivering van stedelijk afvalwater, tot een gezamenlijk standpunt te komen over de aanduiding van kwetsbare gebieden. De vraag of het waterzuiveringsstation Brussel Zuid aan de Europese richtlijnen beantwoordt, moet ook in dit licht worden bekeken. Het Brusselse Gewest heeft immers de kwetsbare gebieden op zijn grondgebied nog niet aangeduid. Daardoor bestaat de verplichting tot nutriëntenzuivering nog niet voor deze zone. Er is een laatste gesprek geweest over het aanduiden van de kwetsbare gebieden in december 1993. Het Brusselse Gewest zou er mee akkoord gaan om de nutriëntenzuivering te plannen voor het RWZI van Brussel Noord.

3. Repliek

De vraagsteller stelt dat de inspectie van financiën toch duidelijke vraagtekens heeft gezet achter dit dossier. Moet men dan toch niet wantrouwig zijn tegenover het Brusselse Gewest ? Moet er ook niet gedacht worden aan eventuele terugvorderingen vanwege het Vlaamse Gewest als dit RWZI niet zou voldoen aan de Europese normen ?

Er zou ook een overschrijding van de kostprijs van het RWZI met 1 miljard frank zijn. Wat moet het Vlaamse Gewest dan betalen ? Het afgesproken percentage van het oorspronkelijk vooropgestelde bedrag of van de uiteindelijke kostprijs ? Het Vlaamse Gewest heeft zich nu blijkbaar voor een vastgesteld percentage van de kosten geëngageerd. Als de kostprijs stijgt, dan stijgt ook hetgeen het Vlaamse Gewest moet betalen.

De minister antwoordt dat het Vlaamse Gewest zich moet houden aan de overeenkomst die destijds werd ondertekend, namelijk de betaling van het afgesproken aandeel. In die overeenkomst werd een percentageel aandeel van Vlaanderen afgesproken en geen absoluut bedrag. Als de totale kostprijs hoger wordt, dan moet het Vlaamse Gewest inderdaad meer betalen.

De minister voegt hier nog aan toe dat dit aandeel van 11,68 percent een objectief gegeven is, namelijk het wetenschappelijk vastgesteld aandeel van Vlaanderen in de waterverontreiniging in deze zone.

De vraagsteller zegt dat het afspreken van een vast percentage in de kosten een betwistbare methode is. Het geeft geen zekerheid over de inbreng van het gewest in de uiteindelijke kostprijs. Men had maxima moeten vaststellen van wat het Vlaamse Gewest zou bijdragen in de uiteindelijke kosten.

De minister stelt dat de overeenkomst dateert van 12 december 1990. De opmerkingen van het lid moesten toendertijd worden geformuleerd. Nu is het Vlaamse Gewest verplicht zich aan de ondertekende overeenkomst te houden.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 21)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van 26 januari 1994

Vaste verslaggever : de heer M. Verwilghen, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de huisvuilproblematiek en de inplanting van een verbrandingsoven in Vlaams-Brabant

1. Uiteenzetting door de heer E. Van Vaerenbergh

“Als de huidige studie voor de vestiging van een verbrandingsoven in Vlaams-Brabant niet lukt, dan kan het afvalstof-beleid in Vlaams-Brabant de pot op. Dan zullen we in overleg met de overheid en het Waalse Gewest zorgen dat de uitvoer van huisvuil naar Wallonië wordt beperkt.” Dat stelde Frank Parent, directeur-generaal van OVAM op een debatavond.

Parent ontvouwde de jongste plannen van OVAM om de afvalberg in Vlaams-Brabant te voorkomen en te verwerken.

Parent stelde verder dat het niet OVAM, noch de overheid is die de massa huisvuil produceert. In opdracht van OVAM voert een bedrijf thans een wetenschappelijke studie uit waarbij gezocht wordt naar de meest geschikte vestigingsplaats voor deze oven.

Ondertussen zijn er onderhandelingen aan de gang tussen OVAM en het Waalse Gewest om de uitvoer naar Wallonië systematisch te verkleinen.

Zo wordt Vlaams-Brabant uiteindelijk tot een oplossing gedwongen, wil het niet jaarlijks met 300.000 ton huisvuil blijven zitten.

Kan de minister mij antwoorden op volgende vragen :

1. Hoeveel studies werden er reeds uitgevoerd naar de meest geschikte vestigingsplaats voor de verbrandingsoven in Vlaams-Brabant ?
2. In opdracht van OVAM voert een bedrijf thans een wetenschappelijke studie uit naar de meest geschikte vestigingsplaats voor deze oven. Wat is het resultaat van deze studie ?
3. OVAM en het Waalse Gewest onderhandelen over het systematisch verkleinen van het huisvuil. Wat is uw standpunt ter zake ?
4. Uit studies blijkt dat een vestiging in het Vilvoordse ecologisch en economisch het meest verantwoord is. Dat is ook het standpunt van Haviland en Interleuven. Waarop wacht de minister nog om een eindbeslissing te nemen ?

2. Antwoord van de minister

De minister zegt dat hij in deze geen beslissing te nemen heeft. In de commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud werd over de huisvuilproblematiek een belangrijke discussie gevoerd, waarbij ook OVAM betrokken was en toen is al duidelijk gesteld dat het aan de gemeenten en intercommunales is om een voorstel ter zake te doen. In Vlaams-Brabant slaagt men er blijkbaar niet in om het eens te worden over een oplossing. Alle voorstellen die tot hiertoe werden uitgewerkt door OVAM werden tot nu toe afgewezen. Het is dus voor de minister moeilijk om zelf met een oplossing te komen als de direct betrokken, gemeenten en intercommunales het er niet over eens kunnen worden. Het is dan ook begrijpelijk dat de leidinggevende ambtenaar van OVAM op de door het lid geciteerde manier reageert.

De minister zegt bereid te zijn een kader van oplossing voor te stellen, alhoewel hij er daarbij zeker van is, dat er van alle kanten kritiek op zal komen. De minister is er zich ook van bewust dat men het Vlaamse Gewest als de schuldige van de toestand zal aanwijzen, alhoewel de gemeenten en intercommunales in feite verantwoordelijk zijn voor het huishoudelijk afval.

Er zijn een aantal studies gemaakt. OVAM is aan een nieuwe oefening bezig. Die zal worden uitgetest en op basis daarvan zal een minister een voorstel van oplossing voor het probleem van het huishoudelijke afval in Vlaams-Brabant

aan de gemeenten en intercommunales suggereren. Het is dan aan de gemeenten en de intercommunales om dit voorstel al dan niet over te nemen. Uiteindelijk zijn zij het die de definitieve oplossing moet uitwerken.

De minister is van oordeel dat er aan afvalpreventie moet worden gedaan. Er zijn gemeenten die dit ernstig aanpakken. Andere gemeenten blijven echter in gebreke. Hoezeer men echter ook preventief tewerk zal gaan, in Vlaams-Brabant zal er altijd een belangrijke restfractie blijven, die moet worden verwerkt. De minister verkiest in dit licht in elk geval een oplossing die maximaal aandacht besteed aan de preventie.

3. Replik

De vraagsteller zegt dat aan de gemeentebesturen in het verleden is voorgesteld dat de regio Halle-Vilvoorde een pilotproject zou uitvoeren inzake de ophaling van de "vaste fractie". In de regio Leuven zou er een pilotproject komen voor de ophaling van de "natte fractie". Dit was twee jaar geleden. Ondertussen is dit nog steeds niet gerealiseerd.

Het lid vraagt wanneer de minister met zijn voorstel naar de gemeenten en intercommunales zal komen. Zal dit nog lang op zich laten wachten ?

De minister zal dit voorstel zo snel mogelijk uitwerken, maar hij wil zich niet uitspreken over een datum.